Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1030 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆԻՍ 1887 (Ն. Տ.) 23 ՅՈՒՆԻՍ 1887 2 ՇԷՎՎԱԼ 1304

20 ՓԱՐԱ (Ծ'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خاننده آرەولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (Ծ'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	գանձման արժամթ		160
» » Վեցամսեայ	»	»	80
» » Եռամսեայ	»	»	40
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք		58
» » վեցամսեայ	»		26

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 ՅՈՒՆԻՍ, 1887

ԱՐՏԱՔԻՆ
ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԾԱԿՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԳԼԻՈՅ

Ի Քարլիսլ այս օրերս տեղի ունեցաւ Անգլիոյ, Սկովտիոյ և Իռլանտիոյ Գործակցական (Քօ-Օբէրէյթիվ) Ընկերութեանց տարեկան ժողովը, որ ներկայ պատուիրակաց բազմութեամբն և իւր գործառնութեանց կարեւորութեամբն, արժանի էր ամեն երկրաց ժողովրդական դասուց ուշադրութեան։

Հրաշալի յաջողութիւն մ'ունեցան այս Ընկերութիւնք։ Մեծին Բրիտանիոյ մէջ այժմ 1,409 հատ գործակցական Ընկերութիւնք կան, 911,797 անդամներով։ Անցեալ տարի 812 ու կէս միլիոն Ֆր.ի գործ ըրին, և 78 ու կէս միլիոն Ֆր. շահեցան։ Անգլիական ընտանիքի մը անդամոց միջին թիւն հինգ համարելով, կը գտնենք թէ այս Ընկերակցութեան շահերուն մասնակցած են 4 ու կէս միլիոն Անգլիացիք, այն է՝ 35 միլիոն բնակչաց 100էն 13ն։

Այս գոհացուցիչ վիճակ արդիւնք է՝ գործակցական շարժումը վարողներուն գործնական ուղղութեան։ Անոնք աստիճանաբար յառաջ տարած են ձեռնարկն, ամեն բան նախատեսելով, և նոր շէնք չեն բարձրացուցած՝ գետինն հաստատապէս չպատրաստած։ Ընկերային ձեռնարկութիւնք անմիջապէս հիմ չեն բռներ։ Յաջողութիւնք վարձատրութիւնն է յարատեւութեան և հաստատ ուղղութեան։

Ամեն ոք կը ծիծաղէր երբ, քառասուն տարի առաջ, Ռոչտէյլ քաղաքի եօթն աղքատ ոստայնանկներ, քսանական փարա մէկ կողմ դնելով 28 ոսկի խնայելէ յետոյ, վարձեցին փոքր խանութ մը, յորում իրիկունն իրենց փոքրիկ ընկերութեան անդամներուն սկսան վաճառել առտնին ուտեստի նիւթեր, զորս ըստ կարի մեծաքանակ գնելով կը դնէին խանութին մէջ, և այսպէս համեմատաբար աժան կը ստանային իրենց ամենօրեայ ուտեստն։ Այսօր ո՛չ ոք կը ծիծաղի այլ եւս, և ամեն մարդ կը սքանչանայ «Արդարասէր Ռահվիրայից» գործակցական ընկերութեան գտած յաջողութեան վրայ, քանի որ խնայութեանց արդիւնքն եղող դրամագլուխը 28 ոսկիէն բարձրացած է 320 հազար անգլ. ոսկւոյ, կամ ութ միլիոն Ֆրի, և եօթն ոստայնանկներու թիւն հասած է ժողովրդական դասուց պատկանող իբր մէկ միլիոն անդամի։

Կառավարութիւնք բնաւ չխառնուեցան այս գործակցական շարժման։ Եթէ անգլիական գործակցական ընկերութիւնք այսօր այնչափ փայլուն վիճակ մ'ունին, զայն կը պարտին իրենց նախաձեռնութեան, իրենց առեւտրական և արհեստական ճարտարութեան, և իրենց համբերատար գործունէութեան։ Ֆրանսացի հրապարակագիրք ցաւ ի սիրտ կը հաստատեն թէ նոյն գործակցական շարժումը Ֆրանսայի մէջ այնչափ յաջողութիւն չգտաւ, զի ժողովուրդն ամեն բան Կառավարութենէն ակնկալեց։ Անգլիական գործակից ընկերութիւնք Կառավարութենէն ո՛չ օգնութիւն, ո՛չ շնորհ, ո՛չ ալ ո՛և է բացառիկ արտօնութիւն խնդրեցին, և ընդհակառակն, իրենք իրենց բաւելէ զատ, այսօր նպաստներ կու տան դպրոցներու, ժողովրդային մատենադարաններ կը հիմնեն, և կ'օգնեն այլ և այլ մարդասիրական հաստատութեանց։

Անգլիական «սպառման ընկերութեանց» կազմակերպութիւնք քանիցս նկարագրուած է հայ ընթերցողներու։ Այս ընկերութիւնք ուղղապէս արտադրիչներէն կ'առնուն կենաց ամեն տեսակ պիտոյքը, զորս իրենց անդամոց կը վաճառեն ընթացիկ գիներով։ Կանխիկ կը վաճառեն, որով իրենց դրամագլուխն անպտուղ կերպիւ չեն ցրուած, և մեծաքանակ գնելով ամեն բան, աժանն ու միանգամայն լաւը կը գնեն։ Ուստի, սովորականէն աւելի կը շահին։ Վաճառմանց արժէքին վրայ 100էն 10էն մինչեւ 12 կը շահին միշտ։ Այս շահեր ամեն տարեգլխուն կը բաժնուին ի մէջ ընկերութեան և իւր անդամոց, և անդամներուն մէջ ալ կը բաժնուին՝ անձնիւր անդամի տարեկան գնմանց համեմատութեամբ։ Այսպէս, գործակցական ընկերութեան անդամ մը, բոլոր տարւոյն մէջ ամեն բան սովորական գնով առնելէն զատ, տարեգլխուն շահաբաժին մը կ'ընդունի՝ իւր գնմանց համեմատութեամբ։

Այս ընկերութիւնք նպատակ ունենալով մեծաքանակ գնել և քիչ քիչ ծախել, կրնային շատնալ այս կարգի զուտ առեւտրական գործողութեամբք։ Բայց իրենց անդամոց նկատմամբ բոլորովին հայրական ու նախախնամական դեր մ'ալ ստանձնեցին, խնայութեան արկեղ հանգամանքն առին, պահելով և շահաբերելով անդամոց բաժնուելիք շահու գումարն, որոց տուին սովորական խնայութեան սրկղներու տուածէն քիչ մը բարձր տոկոս։ Եւ մինչ այսպէս խնայութեան և յառաջդիմութեան դատին կը ծառայէին, իրենք իրենց եւս ծառայեցին. զի այս խնայեալ գումարներու շնորհիւ, գործակցական ընկերութիւնք կրցան ընդարձակել իրենց գործողութիւնները, և շահու նոր աղբիւրներ գտնել։

Երբ այս խնայութիւնք, որոց հետ կը միանային ընկերութեանց շահաբաժինները, կարեւոր գումարներ արտադրեցին, որք ընկերակցութեան պէտքերէն աւելի էին, խնդիր եղաւ թէ ի՛նչպէս գործածելու էր այս աւելորդ հասոյթներ։ Պէ՞տք էր արդեօք գնել շահագիտական թուղթեր, պետական արժեթուղթեր, ևն.։ — Գործակցական շարժման պետերը խորհուրդ տուին հաստատելու մեծ գործարաններ, որոց արտադրութիւնք կարենան գնել այսպիսի գործարաններ հիմնելու պէտք եղած դրամագլուխը տուող ընկերութիւնք։ Այսպէս շատ մը գաւառներու մէջ հաստատուեցան մեծամեծ ջաղացքներ գործակցական դրութեամբ, որոց մէջ կան որ երկու միլիոն Ֆրանքէ պակաս ծախքով չեն եղած։

Ձեռք բերուած քաջալերիչ արդիւնք մղեցին գործակիցները կատարելագործելու իրենց կազմակերպութիւն։ Ինչո՞ւ չգտանք, ըսին, մեծ վաճառանոցներ, որք գործակցական ընկերութեանց նկատմամբ կատարեն նո՛յն դերը, զոր այս ընկերութիւնք կը կատարեն սպառիչներուն, այսինքն հասարակ անդամներուն նկատմամբ։ Այս գաղափար ծնունդ տուաւ Մեծաքանակ Վաճառման Ընկերութեանց, որք մեծամեծ վաճառանոցներ ունին ի Մանչէսդր և ի Կլասկօ։ Մանչէսդրի ընկերութիւնը վաճառք կը հայթայթէ Անգլիոյ գործակից ընկերութեանց, (ինչպէս Կլասկոյի ընկերութիւնն՝ սկովտականաց,) և 1886 տարւոյն մէջ, 130 միլիոն Ֆր. ի արժողութեամբ վաճառք տուած է անոնց, և ինք ալ շահած է զուտ երկու միլիոն Ֆր.։ Միթէ կարելի՞ է այսչափ կարեւոր շատ մ'ընկերութիւններ գտնել յԵւրոպա։ Բայց աւելին կայ։ Շնորհիւ իւր դրամագլխոց կարեւորութեան, այս ընկերութիւն կրցաւ բանալ գործարաններ պաքսիմատի, աճառի և գուլպայի, ուստից իւր հաստատման մասնակցած գործակից ընկերութիւնք աւելի շահաւոր կերպիւ կը գնեն իրենց պէտք եղած վաճառքը։ Մանչէսդրի այս ընկերութիւն կամ վաճառատուն ունի նաեւ գործակալներ Եւրոպիոյ և Ամերիկայի գլխաւոր հրապարակաց վրայ։ Թէյ, խահուէ, շաքար, համեմք, անուշեղէնք, զգեստեղէնք այսպէս կը գնուին բուն իսկ արտադրուած տեղերէն, աճագին քանակութեամբ, և յաճախ կանխիկ, որով և աժան։ Ո՛րչափ խնայութիւնք կը գոյանան այս կերպ գործողութեամբ։ Մանչէսդրի մեծ վաճառատան քով կան, ի նպաստ գործակից անդամոց, ապահովագրական ընկերութիւն մը և դրամատուն մը, որ կը զեղչէ անգլ. գործակցական ընկերութեանց թուղթերը։ Սոյն դրամատան գործողութիւնք 1885ին 400 միլիոն Ֆր. էին, և 1876ին, 430 միլիոն։

Այս է Անգլիոյ գործակցական ընկերութեանց արդի վիճակն, համառօտիւ։ Անգլիացիք, տնտեսական պայմաններու կատարեալ գիտակցութեամբ, քիչ քիչ զարգացուցած են այս ընկերութիւններ։ Գործարաններն և դրամատունն հիմնուած են այն օրն, ուր բաւական յաճախորդք կրնային գտնուիլ անոնց համար։ Անգլիացիք երբեք միտքէ չպիտի անցունէին նախ գործարանն ու դրամատունն հիմնել և յետոյ յաճախորդ փնտռել։

Իրենց աճեցուն բարգաւաճում այս ընկերութեանց համար նոր խնդիրներ կը յարուցանէ։ Ըսինք թէ 1886ի զուտ շահն 78 միլիոն Ֆր. է։ Այս գումարէն ընկերակցութեան շահաբաժինն և անդամոց կողմէ ընկերութեանց խնայողական սնտուկներուն յանձնեալ գումարը կը հասնին 54 ու կէս միլիոն Ֆր.ի։ Ի՞նչ ընելու է այս միլիոններով։ Պէ՞տք է արուեստական ձեռնարկութեանց բաժնեթուղթեր գնել։ Պէ՞տք է աւելցնել վերջերս այս ընկերակցութեան դրամով գնուած Մանչէսդրի Ջրանցքի բաժնեթուղթերը։ Գործակցական շարժման պետերը կը պարսաւեն գործակցական ընկերութեանց աւելորդ հասոյթներուն այս կերպ գնմանց յատկացումն, և կը փափաքին որ այս գումարք գործածուին եւս առաւել ծաւալելու գործակցական շարժումն։ Անոնք կը ջատագովեն մուծանել այս շարժում հողագործութեան մէջ։ Անգլիացի երկրագործներուն դրամագլուխ կը պակսի։ Վարձակալ երկրագործներուն և հողատերաց միջեւ վէճերն օր ըստ օրէ կը յաճախեն ու կը ծանրանան, և հողային խնդիր կը յուզուի Անգլիոյ գաւառաց մէջ։ Սպառման ընկերութիւնք, որք կրցին հաստատել ամեն կերպ գործարաններ, չե՞ն կրնար միթէ գնել ագարակներ ու արտեր, ուստից ընդունին իրենց անդամակցաց հարկաւոր հողային ու անասնական բերքերը։ Քարլիսլի ժողովոյն մէջ այս խնդիր շատ յուզուեցաւ, և անոր վրայ շահեկան գրուածներ կարդացուեցան։ Գաղափարն յառաջ երթալու երեւոյթ ունի։

— Ուրիշ գործակից անդամներ նախամեծար կը համարին իրենց գործարանաց մէջ հաստատել գործաւորներուն շահաբաժնի սկզբունքն, որով գործաւորք իրենց աշխատութեան արդիւնքէն ուղղակի շահ մը ստանան։ Ընկերակցութեան գործարանաց մէջ աշխատող գործաւորք թոշակաւոր բանւոր են լոկ։ Այս գործարանաց մէջ շահերու յաւելորդն բաշխումն մը հաստատել, և այսու սերտ կապերով միացնել և համերաշխ ընել դրամագլուխը, խելքն և ձեռագործ աշխատութիւնն՝ այս սկզբունքն ահա անդամք ոմանք կ'առաջարկեն, իբրեւ ապագայ կէտ նպատակի գործակցական ընկերութեանց։

Քարլիսլի ժողովն ներկայ գործակից պատուիրակաց մեծամասնութիւնք մերժեց այս առաջարկ։ Բայց առաջարկու փոքրամասնութիւնն յոյժ կարեւոր էր, և հեռի չի թուիր օրն ուր գործաւորներուն դրամատեարց շահուն մասնակցելու սկզբունքն ի կիր պիտի առնուի գործակցական ընկերութեանց հիմնած գործարաններուն մէջ։

Քարլիսլի ժողովոյն ներկայ էին արհեստական և գործաւորական Միութեանց պատուիրակներն ալ, որք փափաք յայտնեցին այդ սկզբունքին ընդունելութեան, յանուն գործաւորաց և արհեստաւորաց ջերմ համակրանք յայտնելով գործակցական հաստատութեանց, որք ընկերային յառաջդիմութեան ուրոյն միջոց մ'են։ Երբ խորհինք թէ Անգլիոյ արհեստաւորական և գործաւորական Միութեանց մէջ կան մարմիններ, որք իբր կէս դար յառաջ, [illegible] ընդհանուր անուամբ, գաղտնի ընկերութիւններ էին, և [illegible] անգլիական ընկերութեան վերակազմութեան հետամուտ կը գտնուէին, անկարելի է խորին գոհունակութիւն չյայտնել նշանաւոր բարեշրջման համար, զոր երագործած են Անգլիոյ ժողովրդական դասերն, յեղափոխական միջոցներուն տեղ օրինաւոր, բանաւոր և աստիճանաւոր յառաջդիմութեան գաղափարն ընդունելով նշանաբան։

Թան, ուստից կը քաղենք այս շահեկան տողեր, կը յորդորէ Ֆրանսայի ժողովրդային դասերն՝ օրինակ առնուլ անգլիացի ժողովրդեան քաջալերական ընթացքէն։ Ֆրանսայի մէջ եւս բազմաթիւ են գործակցական ընկերութիւնք, որք թէեւ անգլիականաց չափ յաջող արդիւնք չեն տուած ցարդ, բայց իրենց ձեռքն է ապագային մէջ աւելի արդիւնաւոր հանդիսանալ, հետեւելով անգլիական ընկերութեանց ընծայած գործնական օրինակին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ. Կեդր. Ասիոյ մէջ բամպակի մշակումը ռուս դրամատեարց ուշադրութիւնը կը գրաւէ։ Ռուս ընկերութիւն մը Մերվի մօտ ընդարձակ գետին մը գնեց, բամպակի արտ ընելու համար, և արդէն եղած փորձեր գոհացուցիչ արդիւնք տուած են։ Բայց ռուս Կառավարութիւնը չուզեր այն կողմեր օտարազգի դրամատէրներու գործունէութեան ներմուծումն, որով մերժեց ամերիկեան ընկերութեան մը խնդիրն, որ Մերվի մօտ բամպակի մշակման համար մաս մը հող կ'ուզէր ստանալ։

—Անդրկասպեան առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ նոր հրապարակ մը գտնուած է ռուսական քարիւղին վաճառման համար։ Ի Պաքու ուղտի քանի մը մեծ կարաւաններու տէարք ընկերութիւն մը կազմած են՝ Մուկանի ճամբով ցամաքէն քարիւղ մուծանելու համար ի Պարսկաստան։ Քանի մը կարաւանք ղրկուեցան, բայց ո՛չ մէկը սահմանեալ նպատակակէտն հասաւ, որովհետեւ ի Մուկան քարիւղն ամբողջ գնուեցաւ։ Հետեւապէս, որոշուեցաւ մէն մի կարաւանն 500ական ուղտէ կազմել, որպէս զի, ճամբան վաճառուածներէ զատ, Պարսկաստանի ներսն ալ քարիւղ հասնի։ Ընդհանրապէս, ռուս տարազգործք ժամանակէ մ'ի վեր մեծ յաջողութիւն կը գտնեն ի Պարսկաստան, մանաւանդ յորմէ հետէ կը յարմարին պարսկական ճաշակներու, և կը չինեն Պարսկաստանի յատուկ լայն տպածոյներ։

ՍԵՐԲԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. Սերպիոյ քաղաքական յեղաշրջումը խորին զարմանք և վիշտ պատճառեց ի Պուլկարիա։ Բայց, գէթ առ այժմ, չվախցուիր որ Պուլկարիոյ համար վտանգաւոր հետեւանք մ'ունենայ։ Ամենէն երկիւղալի բանը պիտի լինէր ռուսամոլ Պուլկարներուն Սերպիոյ սահմանակից գաւառներու մէջ խռովութիւն յարուցանելու դիւրութիւն գտնելը։ Բայց Միլան Թագաւորի Կառավարութիւնն ալ Պուլկարիոյ չափ շահ ունի խռովարար տարրերը զսպելու, և թէպէտ Ռիստիչեան կուսակցութիւնն երբեմն չէր խորշեր յեղափոխական հնարքներէ, բայց այժմ յիշխանութիւն անցած լինելով, աւելի շրջահայեաց ընթացք մը կրնայ բռնել։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ. Հապէշաստանի մէջ ռուսական քաղաքականութեան նկատմամբ հետաքրքրաշարժ պարագայ մ'է որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնական թերթը, Ժուռնալ տը Սէն–Փեթերսպուրկ, խօսելով Հապէշաստան ղրկուած Գնդապետ Աշինովի Խազախաց պատգամաւորութեան անդամ Պ. Մակինիսի մէկ բանախօսութեան վրայ, կը յայտնէ նոյն Խազախաց կատարած գործին քաղաքական եւ կրօնական հանգամանքն։ Այս ազատ Խազախաց ցեղակիցք բնակեալ են, կ'ըսէ Ժուռնալը, Կարինէն մինչեւ Սինոպ, ինչպէս եւ ի Կովկասիա, և մինչեւ Տօն գետի եզերքը։ Պատգամաւորութիւնն Օտեսայէ Աղեքսանդրիա գնաց։ «Ի սկզբան 15 էին, յետոյ 25 եղան։ Յաջողեցան անցնիլ Եգիպտոսի անգլիական մաքսատունէն և Մասուայի իտալեան պահականոցէն, Հնդկաստան գացող վաճառականներու երեւոյթն առնլով։ 1885 աշնան Հապէշաստան հասան, զինուց և վաճառաց մեծ բեռով մը։ Հապէշք թէեւ ընդհանրապէս չեն հիւրընկալեր Եւրոպացիները, գրկաբաց ընդունեցին Խազախներն։ Յ'Ասմառա, բնակավայր Ռաս Ալուլայի, լաւ ընդունեցան, և տասն օր անդ մնալէ յետոյ, ներկայացան Յովհան Թագաւորին։ Ութ ամիս բնակեցան ի Հապէշաստան, իբրեւ եղբայր համակիր ընդունելութիւն գտնելով տեղացիներէն։»

ՀԵՐԱՏ. Կ'ըսուի թէ Լոնտոնի պարսկական դեսպանն և ուրիշ դիւանագէտներ վերջերս խօսած են Լորտ Սալզպըրիի՝ Հերատայ ռուսական գրաւման հաւանականութեան վրայ։ Ռուսք չեն ուրանար թէ իրենց զօրքեր Հերատէ քանի մը փարսախ միայն հեռի են, և փարսախը ձիու մը մէկ ժամուան ճամբուն կ'ըսուի։ Կ'ենթադրուի թէ, Աֆղանստանի Էմիրը գահազուրկ լինելուն պէս, Ռուսք պիտի տիրեն Հերատի։ Պարսիկներն անցելոյն մէջ քանիցս պատրաստուած են Հերատի տիրելու համար, բայց հիմա Շահն արգելք չպիտի լինի ռուսական գրաւման։ Կարելի է որ, ի պատասխան սոյն ռուսական յառաջխաղացութեան, Անգլիացիք եւս գրաւեն զՔանտահար։ Ամեն պարագայի մէջ, Աֆղանստանի գործերը բուռն մտահոգութիւն կը պատճառեն այժմ Անգլիոյ արտաքին գործոց Նախարարութեան։ Յոյժ կարեւոր դէպքեր մօտալուտ կը համարուին, թէեւ ի Լոնտոն չի կարծուիր թէ Անգլիա և Ռուսիա անմիջապէս պատերազմի բռնուին՝ Կեդր. Ասիոյ հաշուոց կարգադրման համար։

—)(10)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷԷ
(ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ)

ՏԱՐՓԱՆՔ ՖԻԼԻԲԻ

—Սակայն կարծեմ թէ երէկ պարապ չէր... երիտասարդ ամոլ մը...

—Այո՛, պարո՛ն, գլխաւոր վարձակալներն էին... Անգլիացի մը և իւր կինը... որք շատ կ'ախորժէին այս բնակարանէն... սակայն տիկինը քիչ մը հիւանդ է, և կ'երթան տարի մը Իտալիա բնակիլ։

—Ըսել է պօրմը մէ՞կ տարուան համար վարձու կը տրուի։

—Նախ մէկ տարուան համար. թերեւս այնուհետեւ պայմանաժամը երկարաձգուի պարագայից համեմատ։

—Կրնա՞մ տեսնել։

—Անշուշտ, պարոն։

Պօրմը կը պարունակէր հինգ վեց խուց միայն, ամենքն ալ փոքր, սակայն շատ վայելուչ եւ շատ ընտիր ճաշակաւ կահաւորեալ։—Երբ ամեն կողմն այցելեց, Ֆիլիբ, թեթեւ մի կարմրելով, հարցուց թէ տարեկան վարձքը քանի՞ էր։

—Տասնեւութ հազար Ֆրանք, ըսաւ դռնապանը, կանխիկ կամ գէթ երեք ամսէն վճարելի։

Ֆիլիբ տը Պուավիլիէ հօրմէն կ'ստանար եօթն ութ հազար Ֆրանք։ Մաթեմատիքի մէջ շատ յաջող չէր, սակայն դիւրութեամբ հաշուեց թէ տասնեւութ հազար Ֆրանքի վարձք մը շատ ու շատ վեր էր իւր հասոյթի աղբիւրներէն։ Հետեւաբար մտածելու ժամանակ խնդրեց, եւ դռնապանը բարեխօսութեամբ արտօնութիւն տուաւ որ մտածէ՝ եղրեւանօք զարդարուն պարտիզակին մէջ։

Աւա՜ղ, սոյնօրինակ մտածմանց համար ամենէն անյարմար տեղն էր այդ։ Ծառուղեաց բարակ աւազին վրայ Ֆիլիբ կը տեսնէր նախընթաց աւուր սիրահարաց քայլերը։ Մտքին առջեւ կը բերէր հովուերգական անուշ տեսարանն որ արտասուօք լցուցած էր Մառի Ծէգալա գեղեցիկ աչերը։ Ու կը խորհէր իրագործել այն երազն որուն վրայ դերասանուհին լացած էր նախանձայոյզ, իւր սիրած կնոջ պատճառել այդ անակնկալ ուրախութիւնը, նորա հետ փակուիլ գեղածիծաղ մենաստանին մէջ, նորա մօտ՝ նորա համար աշխատիլ, եւ այդ բարեզուարճ մենութեան մէջ, այդ նորածիլ գալարեաց միջեւ, ի մի խառնել իրենց տարփանքն, իրենց աշխատութիւնքն, իրենց տաղանդներն, իրենց վաղահասիկ փառքն։ Ի՞նչպէս դիմադրել այդ փորձութեան։

Չդիմադրեց, եւ որոշեց վարձել պօրմը։ Սակայն, քանզի կատարելապէս յիմար չէր եւ զի կատարելապէս պարկեշտ մարդ էր, այն ատեն միայն որոշում տուաւ երբ ինքնին համոզուեցաւ թէ որոշեալ պայմանաժամուն կարող էր վճարել տասնեւութ հազար Ֆրանքի այդ սոսկալի վարձքը։ Գիտէր թէ Թատերախաղ մ՝ երբ յաջողի՝ ահագին հասոյթ կը բերէ հեղինակին. իւր Թատերախաղին համար ալ մեծ յաջողութիւն կը գուշակուէր. սակայն նոյն իսկ եթէ իւր երկը սովորական յաջողութիւն մը գտնէր, ինք դարձեալ կարող կը լինէր հատուցանել իւր պարտքն, առանց վերջին նորոգելու պայմանագիրը։ Որոշումը առաւ յետոյ, անմիջապէս գործադրութեան սկսաւ այն տենդոտ բերկրութեամբ զոր երիտասարդ մը կ'զգայ երբ հոգւով մարմնով մտնէ վտանգալից արկածի մը մէջ, երբ մանաւանդ գործոյն մէջ սէր խառնուած է։ Դռնապանին հետ միասին գնաց Համալսարանի փողոցը նոտարի մը դրասենեակն, եւ վարձակալութեան պայմանագիրը կնքեց մէկ տարուան համար։

Որոշեց այդ առաւօտուն փորձի չերթալ եւ օրուան մնացեալն մասն իւր տեղաւորման նուիրել։ Մինչեւ ցայն վայր բնակած էր կահաւորեալ սենեկի մէջ, այնպէս որ իւր սպասաւորին օգնութեամբ դիւրաւ կրցաւ փոխադրել իւր անձնական դոյզն կահկարասին։ Մինչեւ իրիկուն զբաղեցաւ այդ մանր մունր գործերով։ Եւ երբ ամբողջովին տիրացաւ իւր փոքր պալատան եւ ինքզինքը դերիշխան պէս զգաց անդ, տենդը մարեցաւ, ու պարտէզին մէջ երեկոյեան զով սիւքը շնչած ատեն, մելամաղձոտ գաղափարներ եկան անցան մտքէն իբր մահահամբոյր թռչնոց թռիչներ։—Ի՞նչ պիտի լինէր եթէ դիպուածաւ օրիորդ Մառի Ծէգալա միեւնոյն խանդավառութիւնը չզգար այն նոր կենցաղոյն համար զոր ինք կազմաւորած էր այնքան թանկագնի։ Եթէ մերժէր աջակից լինել իրեն։ Եթէ [illegible] զինքն իւր [illegible] մէջ։ Եթէ արհամարհէր, [illegible] ծաղրէր տարօրինակ գաղափարը զոր ինք յղացած եւ ի գործ դրած էր այնքան թեթեւամտութեամբ։ Որովհետեւ վերջապէս ինչի՞ վրայ հիմնուած էր այդ գեղեցիկ շէնքը զոր ինք կառուցած էր այնքան մեծ ծախիւք։ Քանի մը խօսքերու, քանի մը տպաւորութեանց վրայ զորս արտաքերած էր արարածոց ամենէն դիւրափոփոխը,—կին մը,—եւ կանանց ամենէն դիւրափոփոխը,—դերասանուհի մը։ [illegible] ի՛նչ կերպով նմա հաղորդել իւր մտադրութիւնն, այնքան փափուկ առաջարկութիւն մ'ընել նմա՝ համարձակութիւն անգամ չպիտի ունենար,—ի մի բան, գիշերը չհասած, բաւական խռովականութեամբ յանգած էր սա եզրակացութեան թէ կատարեալ յիմարութիւն մը գործած էր,—որուն գումարը վճարել միայն կը մնար իրեն։

Ուշ պառկեցաւ այդ սրտամաշ մտածութեամբք, եւ արթնցած ատեն միեւնոյն մտածութեամբք պաշարուեցաւ։—Բայց թռչունք կը ճռուողէին պատուհանին տակ, եղեւնեաց մէջ, արեգակը գեղածիծաղ ճաճանչներ արձակած էր մարգագետնին վրայ, եւ այգային զուարթ Բարիզը կ'արթննար [illegible] լոյսի պողոտայից վրայ։ Այս ամենն սփոփիչ էր։ Ֆիլիբ դարձեալ սկսաւ հաւատալ կեանքին, արիաբար նախաճաշեց եւ թատրոն գնաց։

Մառի Ծէգալա եւս միեւնոյն պահուն կը հասնէր անդ, եւ երբ նշմարեց զնա կողմնակներուն ստուերին մէջ, մօտեցաւ։

—Երէկ ինչո՞ւ չեկաք, ըսաւ խիստ եւ չոր ձայնով։ Հիւա՞նդ էիք։

—Ո՛չ, ըսաւ Ֆիլիբ, բնակութիւնս այլուր փոխադրեցի։

—Ա՛հ, ըսաւ դերասանուհին յօլաբար, ըսել է այլ եւս Պանի փողոցը չէք։

—Ո՛չ։ Երէկ դիպուածաւ իմացայ թէ Էնվալիտի պողոտային պօրմը վարձու էր, եւ... վարձեցի։

—Ի՞նչ, ձայնարկեց Մառի Ծէգալա՝ աչքերը խոշոր խոշոր բանալով։ Կարելի բան չէ։ Ի՛նչ գաղափար։ Ինչո՞ւ համար։

—Կը սիրեմ ինչ որ հաճոյ է ձեզ։

Մառի Ծէգալա որ վեհանձն էր եւ որ նախընթաց աւուր վստահալից խօսակցութենէն բաւական ճշգրիտ գաղափար մը կազմած էր Ֆիլիբի դրամական կարողութեան վրայ, սաստիկ սրտնեղութեան շարժում մ'ըրաւ. անմիջապէս հասկցած էր երիտասարդին յիմարութեան մեծութիւնն, ինչպէս եւ այդ շարժառիթն։ Յօնքերը պռստեց, ակնապիշ նմա նայեցաւ, եւ ուսերը թօթուելով.

—Իրաւ որ, ըսաւ, խենդ էք... խա՛չ որ խենդ էք։

Այդ օրը դէշ կատարեց իւր դերը, մտազբաղութեամբ ու ձանձրութեամբ արտասանելով իւր մասերը։ Փորձին աւարտումէն յետոյ, հապճեպիւ փաթթուելով իւր մուշտակին մէջ.

—Կատարեալ խենդ էք, ըսաւ դարձեալ Ֆիլիբի... Այսու հանդերձ, ինձ չվերաբերիր, դուք տէրն էք ձեր անձին։

—Սակայն, կը ներէք, ըսաւ Ֆիլիբ բաւական սիգութեամբ, ես բան մը չեմ խնդրեր ձեզնէ։ Ժամանակ մը անդ ապրելու երջանկութիւնը պիտի վայելեմ։ Կարծեմ թէ այս բնակարանիս մէջ ձեզ համար վիրաւորիչ բան մը չկայ։

—Իրաւունք ունիք, ըսաւ Մառի Ծէգալա ցրտութեամբ։

Ու մեկնեցաւ։

Նոյն գիշերը կը խաղար։ Ֆիլիբ կրցածին չափ ընթրեց պողոտային ճաշարաններէ մէկուն մէջ. ապա երկու ժամու չափ Մատլէնի եւ Պաստիլի միջեւ պտըտելէ յետոյ վշտատանջ, վերջապէս թատրոն մտաւ։ Մառի Ծէգալա թատերաբեմէն դուրս ելած էր։ Ֆիլիբ գնաց զարկաւ նորա օթեակին դուռն։

—Ո՞վ է, հարցուց դերասանուհին։

—Ես, Պուավիլիէ։

—Ա՛հ, առ այժմ այցելութիւն չեմ ընդունիր, բնա՛ւ։ Ի՞նչ կայ... ի՞նչ կ'ուզէք։

—Ո՛հ, ոչինչ... Բարի իրիկուն ըսելու եկայ։

—Է՛հ լաւ, բարի իրիկուն, գոչեց դրան ետեւէն։

Եւ իւր երաժշտական սիրուն ծիծաղով յարեց.

—Բարի իրիկո՛ւն, պարո՛ն մարդ։

Ֆիլիբ մեկնեցաւ եւ իւր փոքրիկ ապարանքը վերադարձաւ [illegible]։ Իւր երիտասարդ սպասաւորն, որ կ'երեւի թէ երեկոյին դռնապանին հետ [illegible] էր իրենց նոր բարեկամութիւնն, ուրախ դէմքով մը ընդ առաջ ելաւ նմա։

(Շարունակելի)

ԱԶԱՏ-ՈՐՄՆԱԴԻՐՔ ԱՆԳԼԻՈՅ. Վեց հազար Ֆրան-Մասոնք համախմբեցան յունիս 13ին յՃլպերգեան սրահն ի Լոնտոն, իւր Յոբելեանին առթիւ շնորհաւորութեան ուղերձ մը քուէարկելու առ Թագուհին. Կը նախագահէր Ուէլսի Իշխանն, Մեծ Վարպետն Անգլիոյ Ֆրան-Մասոններուն կամ Ազատ-Որմնադիրներուն. Իրեն քով բազմած էին Քոննոթի Դուքսն, երրորդ որդի Թագուհւոյն, Իշխան Ալպերդ-Վիքթոր, որդի Ուէլսի Իշխանին, և այլ երեւելի Ազատ-Որմնադիրք. Դահաժառանգն իւր նախագահական ճառովը ըսաւ թէ այս կարեւոր ժողովը յայտնի ապացոյց պիտի լինի Ն. Վեհափառութեան անգլիացի Ազատ-Որմնադրաց անձնուիրութեան և հաւատարմութեան առ արքայական Գահն. Առաջարկութեամբ Լորտ Քարնարվոնի, խնդակցութեան ուղերձը քուէարկեցաւ միաձայն. Ուէլսի Իշխանն յայնժամ Ազատ Որմնադրաց ընկերութեան մէջ պատուակալ կարեւոր պաշտօն մը տուաւ Քուչ Փաշար անուն հնդիկ Մահարաճային, որ ուրիշ հնդիկ Իշխաններու հետ Լոնտոն եկած է, անձամբ մատուցանելու իւր յարգանքը Թագուհւոյն.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ

Երէկ առաւօտ, ժամ 3ին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի գործակատար Փրընկեան Աբրահամ էֆէնտիի, կայս. Պալատ գնաց և ընդունուեցաւ երկրորդ անմիջապէս Հաճի Ալի պէյի կողմէ որոյ միջոցաւ Պայրամի առթիւ իւր շնորհաւորութիւնները մատոյց առ Վեհ. Սուլթանն. Կայս. պալատան մէջ Ն. Ամենապատուութիւն շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ նաեւ Ներքինապետ Բարձր. Հաֆըզ Պէհրամ աղային, Արքունեաց հրամանատար Վսեմ. Դաղի Օսման փաշային և Վեհ. Սուլթանի առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշային որոց իւրաքանչիւրէն մեծարուեցաւ արժանաւոր պատուով.

Եըլտըզ Պալատէն մեկնելով, Ս. Պատրիարք Հայրը Քուրուչէշմէ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Ներքին գործոց նախորդ նախարար Բարձր. Էօհճէմ փաշայի ապարանքները գնաց ի շնորհաւորութիւն Պայրամի. յետոյ Պէպէք անցնելով, այցելութիւն տուաւ Դատական և Կրօնական գործոց նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ փաշային ու Պետական Խորհրդոյ նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշային.

Այս պաշտօնական այցելութիւններէ յետոյ, Ն. Ամենապատուութիւն Օրթագիւղ երթալով այցելութիւն տըւաւ Վսեմ. Նէճիպ փաշային և երեկոյին Պատրիարքարան վերադարձաւ.

Խորին շնորհակալութեամբ ստացայ «Արեւելեան Տնտեսական Միութեան» Մեծարգոյ վարչութենէն իւր հրատարակած Տնտ. ամսագրէն երկու օրինակ նուէր, մին յանուն Ռուշտի ընթերցարանին, իսկ միւսն՝ իմ.

Դ. ՔԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆՑ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Բաց ի այն 55,000 ոսկիոյ փոխատուութենէն զոր, ինչպէս արդէն ծանուցինք, Օսմանեան կայս. Պանքան ըրած է Ելմտական նախարարութեան՝ մաքսի հասոյթէն վճարելի արժէթղթերը ի գրաւ առնլով, յիշեալ դրամատունն 80,000 ոսկիոյ նոր փոխառութիւն մ'եւս վճարած է Մալիէին, ի հաշիւ Հանքի ընկերութեան որուն յանձնուած է Պանտըրմայի շրջակայ ոսկեբորակի հանքաց շահագործման արտօնութիւնը.

ԴԱՏՐԻ ՊԷՅ

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Միւթէմայիզի աստիճան շնորհել Իւր քաղաքական Դիւանի տնօրէն Դատրի պէյի.

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Յայտնի է թէ Ռուսիա ապաստանած պուլկար սպայք հրաւիրուած էին ռուսական բանակին մէջ ծառայել նոյն աստիճանաւ զոր ունէին իրենց երկրին մէջ. Արդ, Օտեսայէն առնուած լուրեր կը յայտնեն թէ այս տնօրինութեան գործադրութիւնն յետաձգուեր է և իմաց տրուեր է պուլկար սպայից թէ, առ այժմ, հարկ չկայ ռուսական բանակին մէջ պաշտօն տալ անոնց. Աւելի կը հետեւցուի թէ, կ'ըսէ [illegible], այդ սպայից ծառայութիւնք Ռուսիայէն դուրս ուրիշ տեղ հարկաւոր պիտի լինին ի մօտոյ.

—Աւստրիական լրագրաց ոմանք, ի մէջ այլոց Բէշթէր Լլոյտ և Վիէննէ Ալլկէմայնէ Զայթունկ վերջերս զրոյց մը տարածած էին թէ Սոպրանիէֆի անդամք կը խորհէին Պուլկարիոյ Խնամակալ ընտրել կիսաբաժնի զօրավար Սդրէքէֆ փաշան, նախկին հրամանատար Ռումէլիի քաղաքապահ զօրաց. Այս առթիւ Սոֆիայէն կը գրեն թէ այսպիսի ընտրութեան մը խօսքն անցած չէ բնաւ, և այս անհիմն զրոյց հաւանաբար ծագում առած է սա պարագայէն, թէ երբ խօսք կար Տէրութեանց կողմէ Գոմիսէր մը կամ միակ Խնամակալ մը ղրկել ի Պուլկարիա, առաջարկեալ բազմաթիւ ընտրելեաց մէջ յիշուած էր նաև Սդրէքէֆ փաշայի անունն.

—Ծանուցանեցաւ արդէն թէ պատերազմական նախարար Նիքօլայէֆ գնդապետին կողմէ Բօբօֆ հազարապետը Գերմանիա ղրկուած էր Ալեքսանդր Իշխանն ի Պուլկարիա հրաւիրելու. Իշխանը պատասխաներ է թէ անհնար է իրեն այս պահուս Պուլկարիա վերադառնալ, վասն զի յայնժամ Գերմանիա կը լքանէ զինքն և Անգլիա իւր աջակցութիւնը կը զլանայ. սակայն յարեր է թէ կ'արտօնէ զինուորականութիւնն իւր անունն առաջ անցունել, այսինքն թէ իւր ընտրելիութեան համար աշխատիլ. Բօբօֆ հազարապետի մեկնման պահուն, Իշխանն աւելի բացայայտ կերպիւ ճշդեր է իւր կարծիքը՝ թէ Եւրոպիոյ քաղաքական կացութեան մէջ փոփոխութիւնք յառաջ գալով կրնան հնարաւոր ընել իւր վերադարձն ի Պուլկարիա.

—Սոֆիայէն Պուքրէշի [illegible] ռուսասէր լրագրին ուղղեալ թղթակցութենէ մը կը քաղենք հետեւեալ տողերը.

Խնամակալութեան տեղ միակ խնամակալի մ'ընտրութեան խնդիրը մտահոգութիւն կը պատճառէ բազմաց. Այս գործնական գաղափարին առջեւ կառավարութեան գլուխ գտնուող անձինք կասկածոտ աչօք կը դիտեն զիրար. քիչ շատ խոհական անձինք կը կարծեն թէ արդի գործիչներուն մէջ չէ որ Եւրոպա պիտի ընտրէ այն անձ որ պիտի կոչուի արդի շփոթ վիճակը վերածել կառավարական կանոնաւոր վիճակի մը. Հետեւաբար պէտք է օտար անձնաւորութիւն մը փնտռել. բայց ո՞վ պիտի լինի այս անձնաւորութիւնն, այս գաղտնիք մեծ հետաքրքրութիւն կ'ազդէ, մանաւանդ թէ համոզում գոյացած է սա թէ եւրոպական դահլիճք արդէն կատարած են իրենց ընտրութիւնն որ հաճոյ երեւցած է նաև Ռուսիոյ. Այդ ընտրելին անշուշտ Ալէքօ փաշան չէ որ ինքն իսկ ընտրելի առաջարկած էր ինքզինք Պուլբրչէն. կառավարական անձինք քանի մ'օրէ ի վեր պաշարած են հիւպատոսարանները, առանց տեղեկութիւն մը կարենալ քաղելու.

ԹԱԳՈՒՀՒՈՅՆ ՅՈԲԵԼԻԱՆԸ

Վիքթորիա Թագուհւոյն Յոբելեանին առթիւ այսօր առաւօտ հանդիսաւոր արարողութիւնք կատարուեցան Ղալաթիոյ Սան-Բէդրօ եկեղեցւոյն մէջ ուր ներկայ էին անգլ. դեսպան Սըր Ուիլիէմ Հուայդ՝ համազգեստիւք՝ և դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք ու գաղթականութեան երեւելիք.

Եկեղեցւոյն ճակատը զարդարուած էր դրօշակներով և ներքին կողմն ու խորանն արտասովոր շքեղութեամբ ու զարդերով կը փայլէին. Արարողութիւնք կատարուեցան ընտիր երգեհոնի մը ձայնակցութեամբ. Դեսպանական պաշտօնէից և գաղթականութեան երեւելեաց յատկացեալ վայրերէն զատ, միւս վայրերը գրաւուած էին գլխաւորաբար Մալթըզ հասարակութեան կողմէ որոյ ուխտատեղին է այդ եկեղեցին.

ՄԻՐԻՃԱՆ ՕՂԼՈՒԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փօըր-Արմտանցի Ալիքսան էֆ. Ալէքսանեան՝ որ այս օրերս Կ. Պոլիս հասաւ՝ մեզ կը պատմէ աւազակութեան հետեւեալ դէպքն որուն ո՛չ միայն ականատես վկայ եղած է ինքն, այլ և գըլխաւոր առարկան, գրեթէ հրաշիւք իւր ազատելով մահուան վտանգէ.

Յիշեալ անձը մայիս 11ին Փօըր-Արմտանէն կը մեկնի տասն ընկերներով որոց հետ մինչեւ Շապին-Գարահիսար անվտանգ կը հասնի. այս վերջին քաղաքէն 9-10 ժամ հեռաւորութեամբ, դէպ ի Կերասոն տանող ճամբուն վրայ Դանըը-Խան կոչուած տեղ մը կայ ուր պահականոց հաստատուած է. իսկ ուղեւորաց բնակութեան յատկացեալ օթեւանը՝ Խարընճա-Խան անուամբ՝ մէկ ժամ հեռաւորութիւն ունի. Ալիքսան էֆ. ճամբան քիչ մ'առաջ անցնելով իւր ուղեկիցներէն, առանձինն Դանըը Խան կը հասնի, Համբարձման հինգշաբթին, միջօրէի ժամ 6ին, անձրեւոտ օդով մը. Պահականոցին մէջ արտասովոր իրարանցում մը կայ. Կ. Պոլսէն վերադարձող Ակնցի, Դուրուչայցի, Արաբկիրցի Թուրք ուղեւորաց կարաւան մը վար դրուած էր անդ, վեց անձանց հսկողութեան ներքեւ զորս ոստիկան կը կարծէ. Ասոնք, Լազի հագուստներ հագած և Մարդինի հրացաններով զինեալ, աւազակներ էին որք անդ գտնուող երկու պահապան ոստիկանաց զէնքերն առնլէ և Կ. Պոլսէ վերադարձող կարաւանը պաշարելէ յետոյ, Դուրուչայէն մեկնող կարաւանի անցնելուն կ'սպասէին. Մեր Արմտանցի ուղեւորն, առանց կասկածելու այս ամենուն վրայ, պահականոց կը մտնէ ուր երկու հոգի քաղաքավար ընդունելութիւն մը կ'ընեն իրեն և սուրճ ու սիկառ կը հրամցունեն. ասոնցմէ մին կը հարցունէ նմա թէ ուստի՞ կու գայ, ու՞ր կ'երթայ, ընկերներ ունի՞ և այլն. և կ'առաջարկէ որ եթէ դրամ ունի հետը, երկու հոգի ուղեկից տան իրեն, վասն զի, կ'ըսէ, այն կողմեր ճամբորդելը շատ վտանգաւոր դարձած է Միրիճան Օղլու աւազակապետին շահատակութեանց պատճառաւ. Ալիքսան էֆ. կը պատասխանէ թէ որովհետեւ ինք հայրենիքէն կը մեկնի ի Կ. Պոլիս, դրամ չի կրնար ունենալ իւր քով, ուստի երկիւղ մը չունի այդ աւազակապետէն և թէ քիչ յետոյ պիտի հասնին իւր ընկերները որոց հետ պիտի շարունակէ ճամբան.

Դիւրին է երեւակայել իւր սարսափը երբ քիչ յետոյ կ'իմանայ թէ այն անձը որուն կ'ուղղէր այս խօսքերը, ոչ այլ ոք էր բայց եթէ նոյն ինքն Միրիճան Օղլու Հիւսէյին անուն հռչակաւոր աւազակապետն. 30-35 ամեայ անձ մ'է սա, խարտեաշհեր, միջահասակ և կորովի, դեռ քանի մը տարի առաջ հանրային պաշտօնի մը մէջ գտնուած լինելով ի Կերասոն, բաւական հեզութեամբ կը վարուի եղեր իւր որսերուն հետ.

Շատ չանցած կը հասնին Փօըր-Արմտանցի միւս ուղեւորներն ալ և յանկարծ Միրիճան Օղլու կը հրամայէ իւր մարդոց պաշարել զանոնք և զէնքերնին առնուլ. Աւազակները վեց հոգի էին որոց միանալով նաեւ մերձակայ անտառները պահուըտած ուրիշ վեց աւազակներ, զինազերծ կ'ընեն ուղեւորները. Չմոռնանք ըսելու թէ այս գործողութեան մեծ դիւրութիւն կ'ընծայէր տեղւոյն դիրքն, առանց որոյ դժուար պիտի լինէր որ աւազակք յաջողէին կողոպտել իրենցմէ աւելի բազմամարդ կարաւան մը. Դանըը Խան շրջապատեալ է երկու անտառներէ, մէկ կողմէն գետակ մը կը հոսի և միւս կողմը ձոր մը կայ, այնպէս որ ճամբուն երկու կողմն աւազակներ կենալով, կարող կը լինին անցքը խափանել և ուղեւորները պաշարել.

Միրիճան Օղլու Հիւսէյին յառաջանալով գետինը թաշկինակ մը կը փռէ և Կ. Պոլսէն դարձող ճամբորդները կը հրաւիրէ որ իրենց հարստութիւնն երեւան հանեն. ասոնք նախ կը դժկամակին, բայց աւազակապետին մահու սպառնալեաց առջեւ կը հպատակին ու կը բերեն կը յանձնեն դրամ, արժէքաւոր նիւթեր, զէնք, և այլն, ընդամէնն հազար ոսկւոյ արժողութեամբ. Միրիճան Օղլու այսքանով չշատանալով, մէկ կողմ կ'առնու Ալիքսան էֆէնտին ու կը յայտարարէ նմա թէ լեռը պիտի տանին զինքը եւ չպիտի թողուն մինչեւ որ 1000 ոսկի փրկանք բերել չտայ.—աւազակք կը կարծէին եղեր թէ այդ մարդ կամ Շապին Գարահիսարի հարուստ բնակիչներէն Ալթունօղլուի եւ կամ Կերասոնցի Խօճեանի որդին է. եւ այս սպառնալիքն ի գործ կը դնեն, մէկ երկու ժամուան ճամբայ հետերնին քաշկռտելով զայն, անտառաց մէջէն ու լերանց վրայէն. մինչ միւս կողոպտեալ ուղեւորք ազատ թողուելով իրենց ճամբան շարունակած էին դէպ ի Խարընճա Խան. Խեղճ ուղեւորը պաղատագին եւ երդմամբ կը հաստատէ թէ ինք վերոյիշեալ անձանց որդին չէ, այլ միջակ կարողութեան տէր անձ մը որ Պոլիս կ'երթայ աշխատելու եւ ցոյց կու տայ իւր անցագիրը. Միրիճան Օղլու որ Թուրքերէն գրել ու կարդալ գիտէ եւ խօսք հասկցող մարդ մ'է եղեր, համոզուելով թէ ընդունայն նեղութիւն յանձն կ'առնուն, վերջապէս ազատ կը թողու իւր գերին որ կը փութայ Խարընճա Խան երթալ իւր ընկերները գտնելու եւ անոնց հետ Կ. Պոլիս կուղեւորի.

Կրէտէի քրիստոնեայ պատուիրակք յառաջիկայ շաբաթ օր միայն պիտի կարենան նոր տեսակցութիւն մ'ունենալ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ.

—Այսօր և վաղը Թուրքերէն լրագիրք չեն հրատարակուիր Պայրամի տօնին պատճառաւ.

Սթամպուլ եւս իւր խմբագրատունը Ղալաթիայէն Բերա, Ասմալը Մէճիտ փողոց թիւ 22 շէնքին մէջ փոխադրելուն պատճառաւ չպիտի հրատարակուի մինչեւ շաբաթ.

—Ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնու այսօր մայրաքաղաքս կը վերադառնայ Ռուսիայէն.

—Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց և մասնաւորապէս Իզմիրի անգլ. գաղթականութիւնն հանդիսաւոր կերպիւ տօներ են Վիքթորիա Թագուհւոյն Յոբելեանը.

—Երբեմն Կ. Պոլսոյ ռումանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Թ. Ճուվարա Պելկրատի գործակատար անուանուեր է.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

(Այս առաւօտ [illegible])

Բարիզ, 20 յունիս

Պետերապուրկէ կը հեռագրուի առ Տայմս թէ Ռուսիա ի մօտոյ Կարսի գաւառին մէջ պիտի համախմբէ այժմ ի Պեսարապիա գտնուող երկու զօրաբանակաց մին.

Լոնտոն, 20 յունիս

Օտեսայէ կը հեռագրուի առ Տէյլի Նիւզ թէ Ռուսք չեն թողուր օտարազգեաց՝ այն սահմանային ուղիներէն անցնիլ, որք կը տանին Թուրքիոյ հայաբնակ գաւառները.

La Compagnie de Ré-Assurances de Manheim.

Ստորագրեալս, որ արդէն անցեալ մայիս 20 ին յայտարարութիւն մ'ըրած էր, պատիւ ունի այժմ ծանուցանել հասարակութեան թէ յիշեալ Ընկերութեան մայրաքաղաքիս ընդհանուր Գործակալութիւնն այս օրէն սկսեալ յանձնուած է առ

Պարոնայք Ֆ. Լըղէ եւ Վէյթէր որդի որք նոյնպէս Assurances de Mannheim ապահովագրական ընկերութեան ներկայացուցիչները կը մնան.

Կ. Պոլիս, 21 յունիս 1887

ԺԱՆ ՊԷՍԷՐԻԱՆՆԻ
Քննիչ Մանհայմի Assurances և Ré-Assurances Ապահովագրական Ընկերութեանց.

921 1—2

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 11 յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ (պանքայի)			111 1/2
3 »	»	» (վճ.կին)	111 1/8
3	Բարիզի	» (պանքայի)	22 72 1/2
3 »	»	» (վճ.կին)	22 80

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց.)	Սէրի	— —
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	— —
Բռրսայի մէջ	»	16 9
Այս առաւօտուն բացուելուն	»	16 5
Բարձրագոյն գին	»	16 5
Նուազագոյն »	»	16 4
Կէս օրին	»	16 4

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՒԻԼ

Երէկ երեկոյ	38 20
Այս առաւօտ	38 20
Կէս օր	38 20

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) » 1862)	Սէրի	24 30
» 1860) » 1863) » 1872)	»	15 10
» 1865) » 1869) » 1873)	»	0. 16 5

Ունիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուելուն (Գ. Կ.)	83 10
Այս առտու բացուելուն	83 10
Կէս օրին	83 10

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		3 34
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	7 2
Պանք տը Գօնս	»	»	6
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	3 35
Թրամուէյ	»	»	310
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.		33 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»		—
Բաժնեթուղթ Լոթրիօմի	»		85

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	գրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	88 17
Անգլիական ոսկի	»	110 38
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 15
Քրիմից	»	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	»	9 93
» արծաթ	»	74
Ֆիօրին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 7
Վեցնոց	»	102 35
Հինգնոց	»	102 35
Մէթալիք	»	97 10
Թասֆիէ	»	16 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 22 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ				101 5/8
Օսմ.	»	Սէրի Դ.	բացուելուն	14 5/4
»	»	»	գոցուելուն	14 9/16
»	»	» Ա.		24
»	»	» Բ.		15.
0	»	» Գ.		14 1/2
Օթօման 1871				76 5/8
Փոխառութիւն 1877				88 3/4
Պանք Օթօման				10 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873				96 5/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)				74 5/8
» առանձին (բրիվիլէժիէ)				97 3/4
Տայրա Սանիէ				71 3/8
Տօմենիալ (փոխառ. Ռօթշիլտ)				95 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %				— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ				— —

Վիէննա, 22 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 85
Օսմանեան երկաթուղի	16 50

Բարիզ, 22 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %				108 97 1/2
»	» 3 %			81 35
Օսմանեան քոնսօլիտէ	Սէրի Դ.	բացուելուն		14 85
»	»	»	գոցուելուն	14 75
»	»	» Բ.		14 95
»	»	» Գ.		14 70
Օսմանեան երկաթուղի				33
» Րէժիի բաժնեթուղթք				— —
Պանք Օթօման				509 37 1/2
Գրէտի Լիոնէ				566 25
» Ֆօնսիէ				—
Բաժնետոմս Լիոնի				1227 50
Սուէզի Ջրանցք				2028 75
Ռուսական 5 % 1877 ի				102 5/8
Իտալական Ռանթ				99 82 1/2
Եգիպտական միացեալ				378 75
Սպանիական (արտաքին)				67 7/8
Բրիօրիթէ Թիւրք				364 37 1/2
5 % Հելլէնական				378 75
Չէք Լոնտոնի վրայ				25 22

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մանկավարժութեան գիտութիւնը հիմնուած լինելով հոգեբանութեան և բարոյական վարդապետութեան վրայ, հարկ անհրաժեշտ է, որ մանկավարժ մը, եթէ իւր մասնագիտութիւնն կատարելագործել և կրթական գործին աւելի օգտակար լինել կ'ուզէ, աւելի եւ աւելի խորը թափանցէ այդ հիմնական գիտութեանց ուսումնասիրութեան մէջ.

Եւ որովհետեւ հոգեբանութիւնը [illegible] առնչութիւն ունի բնախօսութեան (physiologie) հետ, որը քոյր է անշուշտ, եթէ հոգեբանութիւնն եղբայր ընդունինք, ուստի հոգեկան երեւոյթներն բացատրելու համար, պէտք է բնախօսութեան օգնութեանը դիմել. Նոյնպէս եւ ազգաց հոգեբանութիւնն ազգաց բնախօսութեան հետ առնչութիւն ունի.

Մանկավարժական դասախօսութեանցս ժամանակ, երբ արական եւ իգական սեռի զգայարանաց վերայ պիտի խօսէի, կարեւոր համարեցի նախապէս հետազօտել երկու սեռերու առաւելապէս բարձրագոյն զգայարանքներն, այն է տեսանելիքը եւ լսելիքը.

Այս նպատակաւ դիմեցի Բերայի Նարեկեան վարժարանի յարգելի տնօրէն Պ. Գիւլիւմեանին, որը, սիրով ընդունելով խնդիրս, թոյլ տուաւ կատարել յիշեալ բնախօսա-հոգեբանական հետազօտութիւններն, յորմէ ստացայ ենթադրած հետեւանքներս, զորս եւ հաղորդեցի ժամանակին յարգելի ունկընդրացս եւ ունկնդրուհիներուս.

Ապա ի նկատ առնլով, որ Կ. Պոլիսը, որպէս բազմազան ազգաց բնակավայր, աւելի քան ո՛ր եւ է եւրոպական մայրաքաղաք յարմարութիւն ունի սոյն այս գիտնական հետազօտութեանց համար, որոշեցի ձեռնարկել Կ. Պոլիս գտնուող բոլոր ազգաց բարձրագոյն զգայարանաց հետազօտութեանցն. Եւ յիրաւի որոշումս գործադրել սկսեցի եւ կը շարունակեմ.

Գործը Հայոց ազգէն սկսեցի. Սիրայօժար թոյլտուութեամբ Մեծ. Թիրեաքեան էֆէնտիի եւ Ներկայութեամբ յարգելի ուսուցչաց եւ վարժուհեաց կատարեցի յիշեալ հետազօտութիւնները Նորա խնամքը հաստատուած Խաս Քէօյի Թաղային արական եւ իգական վարժարանաց մէջ, որոց հետեւանքն աւելի նպաստաւոր էին Հայ ազգի համար.

Նորօրինակ հետազօտութիւններ ընելու թոյլտուութիւն խնդրեցի Գերմանացւոց եւ Զուիցերացւոց վարժարանի վերատեսուչ Մեծ. Տոքթ. Միւլմանէն, որը ամենայն սիրով ընդունեց խնդիրս եւ ուսուցիչ Պ. Հալպֆէրի ներկայութեամբ, կատարեցի յիշեալ հետազօտութիւններն երկու սեռի ուսանողաց վերայ եւս.

Քանի մի օր առաջ եւս Իսրայէլեան միութեան հիմնած Բերայի Հրէից արական վարժարանի տեսուչ Պ. Կրալովսկուն եւ իգական վարժարանի տեսչուհի օրիորդ Զալցերին դիմեցի մի և նոյնն խնդրելով. Թէ՛ մինն եւ միւսն ամենայն քաղաքավարութեամբ եւ սիրով ընդունեցին խնդիրս եւ անմիջապէս կարգադրեցին կատարել հետազօտութիւններն.

Հետազօտութիւնքս տակաւին կը շարունակեմ կատարել միւս ազգաց վերայ եւս, որոց հետեւանքը գուցէ առանձին հրապարակական դասախօսութեան մի նիւթ եւս դարձնեմ.

Խորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ վերոյիշեալ Մեծ. Պարոններուն եւ Օրիորդներուն, որոնք ինձ այս գործոյս մէջ անչափ ջերմ ընդունելութիւն եւ աջակցութիւն ցոյց տուին.

Դ. ՔԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆՑ

ԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ թիւ 14

ՏԱՐԵՐՔ ՀԱՆՐԱՀԱՇՈՒՈՅ
Յօրինեաց
Հ. Ս. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Ազգային վարժարանց մէջ համբաւեալ ուսուցիչ [illegible] Գիտութեան Հ. Պէրպէրեան էֆէնտիի յօրինած սոյն դասագիրքն՝ կարի յարմար մեր վարժարանց մէջ հանրահաշուոյ ուսուցման՝ կը պարունակէ ամէն ինչ որ կարեւոր է յիշեալ ուսման, յստակ բացատրութեամբք և ամէն կանոններու վրայ 600ի չափ խնդիրներով ճոխ.

Գինն է 10 ղրուշ

920 1—3

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՍԻՄՈՆ ԷՖ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Այս անգամ փոխադրած և հաստատած է իւր գրասենեակն ի Գավաֆեան խան, թիւ 2, ի Ղալաթիա, Վոյվոտա ճամբան.

Պատրաստ է ստանձնել գոհացուցիչ պայմաններով քաղաքային, առեւտրական, պատժական, եղեռնական, վարչական և Շէրիի վերաբերեալ դատերու փոխանորդութիւնն, հայ. տաճկ. և դաղղ. լեզուներով օրինական խորհրդատուութիւններ և թարգմանութիւններ և հաշտական և կամ իրաւախոհական կարգադրութիւններ.

909 4—14

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԳԵՐ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԳԻՊՏՈՍԻ

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր, Նախագահ Պատկառելի Խառն Ժողովոյ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան.

Սրբազան Տէ՛ր,

Եգիպտոսի թեմին առաջնորդական պաշտօնավարութեան փափկութիւնն եւ դժուարութիւններ քաջ գիտնալով հանդերձ ընդունեցի զնոյն պաշտօն այն յուսով որ պիտի վայելեմ Ձեր Բարձր Սրբազնութեան և Ազգային Պատկառելի Վարչութեան վստահութիւնն, և այն յուսով որ Եգիպտոսի հայ գաղթականութեան բարձրագոյն դասուն գործակցութիւնն և ժողովրդեան համակրութիւնն պիտի [illegible] ինձ զօրութիւն և օժանդակ.

Թէպէտ և պաշտօնավարութեանս միամեայ շրջանին մէջ տեղի ունեցան ոչ սակաւ ծանր դժուարութիւններ, այլ սակայն ուրախ եմ յայտարարելու որ վայելեցի Ձեր Բարձր Սրբազնութեան և Ազգային Պատկառելի Վարչութեան անսահման վստահութիւնն և Եգիպտոսի հայ գաղթականութեան բարձրագոյն դասուն՝ Նորին Բարձրութեան Նուպար փաշայի և Նոցին Վսեմութեանց Տիգրան և Թադէոս փաշաներու գնահատելի գործակցութիւնն ու հզօր աջակցութիւնն և ժողովրդեան համակրանքն, եւ այսու միամեայ սուղ ժամանակամիջոցի մէջ Գահիրէի ազգային գործոց գոհացուցիչ կացութիւնն ըստ բաւականին բարւոքեցաւ.

Եւ արդ՝ պաշտօնավարութեանս միամեայ շրջանին — 1886 մայիս 1/13 - 1887 ապրիլ 30/12 մայիս — մէջ կատարուած գործառնութեանց մասին համառօտ տեղեկութիւն մը կը փութամ մատուցանել առ Ձեր Բարձր Սրբազնութիւն եւ առ Պատկառելի Խառն Ժողով Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան.

Երբ անցեալ 1886 ամի մայիսի սկիզբն Գաւառական ազգային Վարչութեան նորընտիր Պատուարժան Քաղաքական Ժողովոյ հետ ձեռնարկեցի ի գործ՝ անմիջական բարւոքման պէտք ունեցող կարեւորագոյն խնդիրներ մեր ուշադրութիւնն գրաւեցին, խնդիրներ՝ որոց կարգադրութեամբը միայն կարելի էր ազգային գործոց ուղղութիւն մը տալ, ազգային կրթութեան վիճակն բարձրացնել և ազգային վարժարանին միօրինակ շարունակութիւնն ապահովել, եկեղեցին ի բարեզարդութեան եւ ի պայծառութեան պահել, կրօնական եւ ազգային զգացումը արծարծել, ի մի բան առաջնորդական պաշտօնավարութիւնն արդիւնաւոր կացուցանել և Գահիրէի ազգային գործոյ ներկայն բարւոքել ու ապագայն երաշխաւորել.

Այս խնդիրներն էին՝

1 րդ. Գահիրէի Ազգային սնտուկին ելեւմտական կացութիւնն.

2 րդ. Ազգային սեփականութեանց ու կալուածոց վիճակն. և

3 րդ. Գահիրէի Ս. Աստուածածին Մայր Եկեղեցւոյ վերանորոգութեան հարկը.

1 րդ. Գահիրէի Ազգային սնտուկն 1000 եգիպտական ոսկի այլ հասոյթ ունէր, մինչ ծախսն էր 1271 եգիպտական ոսկի.

Ելեւմտական այս անհաւասարակշռութիւնը տարեկան 271 եգիպտական ոսկւոյ բաց մը կ'արտադրէր.

Ազգային սնտուկը տարեկան այն բացէն զատ ունէր նաև 10% տոկոսաւոր գրեթէ 1200 եգիպտական ոսկի բաց պարտք, թողլով ըսել առ ազգային սնտուկն հասուցանելի Մ[illegible] տուրքէն ինն տարուան — 1879 մայիս 1/13 - 1887 ապրիլ 30/12 մայիս — Գահիրէի Ազգային սնտուկին վրայ դիզուած 180 օսմանեան ոսկւոյ պարտքն.

2րդ. Գահիրէի եկեղեցին, վարժարան ու գերեզմանատուն ի միասին առեալ, ազգային 24 կտոր սեփականութեանց ու կալուածոց գրեթէ իւրաքանչիւրն իրեն հետ լուծման կարօտ մէկ խնդիր ունէր, ապարանից մեծագոյն մասն յատուկ խնամոց և գրեթէ բոլոր շէնքերն՝ տուն, կրպակ, եկեղեցի (Ս. Մինաս և Ս. Սարգիս, նոյնպէս նաև Ս. Աստուածածին Մայր եկեղեցին) հիմնական նորոգութեան եւ մէկ քանի աւերակ տուներն ալ ի հիմանէ վերաշինութեան կը կարօտէին. Ասոնց եւ ազգային գերեզմանատան արդի անպատուաբեր վիճակը դարմանելն և [illegible] ու Եգիպտոսի հայ գաղթականութեան պատուոյն արժանի դիրքի մը վերածելու հարկն անհրաժեշտ դարձած էր.

3րդ. Գահիրէի Ս. Աստուածածին Մայր Եկեղեցին, որ կառուցեալ է 1839 թուականին, խարխուլ վիճակի մէջ կը գտնուէր, այնպէս որ մօտալուտ վտանգն հեռացնելու համար հիւսիսային և հարաւային կողմերէն նեցուկներով երաշխաւորութեան առնուած էր, հետեւապէս եւ անմիջական վերանորոգութեան կարօտ. այս էր կարգ մը եւրոպացի և բնիկ ճարտարապետաց կարծիքն, որք քննած էին եկեղեցւոյ շէնքն եւ որք քննեցին իսկ մեր պաշտօնավարութեան անցեալ միամեայ ժամանակամիջոցին մէջ.

Այս էր ահա Գահիրէի ազգային սնտուկին ելեւմտական վիճակն, ազգային սեփականութեանց ու կալուածոց կացութիւնն և Ս. Աստուածածին Մայր եկեղեցւոյ շէնքին վիճակն երբ, ինչպէս ի վեր անդր ըսինք, անցեալ մայիսի սկիզբն Պատ. Քաղաքական Ժողովոյն հետ ձեռնարկեցինք ի գործ.

Իրաց այս ցաւալի կացութիւնն, մանաւանդ ելեւմտական կարի խանգարեալ ու անձուկ վիճակն անշուշտ ոչ նուազ վհատական հետեւանաց կը յանգէր և ամլութեան կը մատնէր ազգային պաշտօնական մարմնոց բոլոր աշխատութիւններն ու ջանքեր, եթէ դեռ եւս շարունակէր. ուստի եւ իրաց այս տխուր վիճակին բարւոքման աւագ կարեւորութիւն ընծայելով փութացինք Գահիրէի ազգային գործոց սոյն [illegible] ցաւալի կացութիւնն բացատրող ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցանել առ

Նորին Վսեմութիւն Թագւոր փաշա Ցաղօրեան, որ Եգիպտոսի Ազգային Գաւառական Վարչութեան Պատուարժան Ընդհանուր Ժողովէն (1885 մայիս 5/17 նիստ Էրք.) Գահիրէի ելեւմտական ընդհանուր տեսուչ ընտրուած էր։

Նորին Վսեմութիւն Թագւոր փաշա ամեն ջանք ի գործ դրաւ դարմանելու համար իրաց այս վիճակն և ուր ուրեմն իւր անվիճելի գործունէութեամբն յաջողեցաւ Գերազնիւ Տիկին Նուպար փաշայի նախաձեռնութեամբ և Նորին Բարձրութեան Խտիվէհւոյն նախագահութեամբն ու բարձր հաւանութեամբն ի նպաստ Գահիրէի հայ գաղթականութեան ազգային կարեւոր պիտոյից պարահանդէս մը պատրաստել, որ տեղի ունեցաւ տարւոյս մարտ ամսոյ 5/17 ին։ Սոյն պարահանդէսին վեհութիւնն ու շքեղութիւնն, որ արդիւնք էր Նորին Վսեմութեան Թագւոր փաշայի մասնաւոր աշխատութեան, սքանչացուց նոյն իսկ օտարազգի բարձրաստիճան անձնաւորութիւնքն, եւ խիստ պատուաբեր եղաւ ազգին համար։

Պարահանդէսին զուտ հասոյթն եղաւ 109,158 եգիպտական ողջ ղրուշ, որոյ վրայ բարդելով Ն. Բարձրութեան Նուպար փաշայի եւ Նոցին Վսեմութեանց Թագւոր եւ Տիգրան փաշաներու մասնաւոր նուէրներն եւ 1885 ին Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ վերանորոգութեան համար կարգեալ հանգանակիչ Պատ. Մասնախմբին հաւաքած գումարն, ընդ ամենն յանգեցաւ 156,275 եգիպտ. ողջ ղշի։

Այս գումարէն հատուցուեցաւ Մեծ. Պօղոս էֆ. Կարապետեանի ամբողջ պահանջքը 75.6 6 ղշ. Մնացեալ գումարէն որոշեալ է վճարել հանգուցեալ Կարապետ Փափազեանի որդւոյն՝ Միհրան Փափազեանի, որ ի մայրաքաղաքս կը գտնուի, պահանջքը, որ մինչեւ տարւոյս ապրիլ 15/27 բարձած տոկոսով 41,585 եգիպտ. ողջ ղշի կը յանգի։ Սոյն պահանջքին վճարման համար [illegible] առ Բարձր Սրբազնութիւն Ձեր գրած եմ, որ Միհրան Փափազեան լիազօր փոխանորդ մը կարգէ ի Գահիրէ առնալու համար իւր պահանջքն։ Նոյն գումարն՝ յայտնելով միանգամայն թէ՝ ապրիլ 15/27 էն յետոյ այլ եւս տոկոս չը պիտի վճարուի։

Արդ՝ Գահիրէի ազգ. սնտուկն այլ եւս տոկոսաւոր պարտք չ'ունի, ի բաց առեալ [illegible] 180 օսմ. ոսկւոյ պարտքն, որ անտոկոս է, եւ որ պիտի կարգադրուի անտարակոյս, միայն թէ Ազգ. Պատ. Վարչութիւնն հաճի դեռ եւս ժամանակ տալ, մինչեւ որ իրաց վիճակն հիմնապէս կարգադրուի։

Գահիրէի ազգ. սնտուկն այս կերպով մէկ կողմէ 12,000 եգիպտ. ողջ ղրուշ տարեկան տոկոս վճարելու հարկէն ազատած եւ միւս կողմէ տարեկան ծախսէն 12,036 ողջ ղ. զեղչուած լինելով՝ 24,036 ղշի գումար մը գոյացած է, որ 27,100 ղշի բացէն զեղչելով կը մնայ սնտուկին բացը 3,036 ղշի աննշան գումարը։ Սոյն աննշան բացը ոչ միայն պիտի գոցուի, երբ շինուի ազգ. աւերակ կալուածներէն մին կամ միւսը, որոց վերաբերեալ նախապատրաստական որոշումնք եղած են արդէն, այլ և գումար մ'եւս պիտի յաւելնայ. իսկ մնացեալ գումարն՝ որ օսմ. Պանքան դրուած է, 1885 ին բացուած ի վեր անդր յիշատակեալ հանգանակութիւնն եւս շարունակուելով եւ անկէ գոյանալիք հասոյթին հետ միացուելով պիտի յատկանայ Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ նորոգութեան, որ պիտի ձեռնարկուի քիչ միջոցէն, ինչպէս որոշեալ է։

Յիշեալ պարահանդէսին առթիւ, որմէ գոյացած արդիւնքովը վերոգրեալ ազգօգուտ կարգադրութիւններն եղան, ժողովրդական երկու ուղերձներ մատուցուեցան, մին՝ առ Ն. Բարձրութիւն Խտիվէհին եւ միւսն՝ առ Ն. Ազնուութիւն ազգասէր Տիկին Նուպար փաշա, որոյ պատճէնն է՝

«Նորին Ազնուութիւն ազգասէր Տի-
«կին Նուպար փաշա.

«Ստորագրեալք պատիւ ունին մատուցանել իրենց սրտագին շնորհակալութիւններն առ Նորին Ազնուափայլ Մեծութիւն Տիկին Նուպար փաշա՝ այն ձեռնարկին համար, զոր Նորին Ազնուութիւն հաճեցաւ ի գործ դնել կարգադրելով ի նպաստ քաղաքիս ազգային կարեւոր պիտոյից՝ տարւոյս մարտ 17ի մեծ պարահանդէսն, որ իւր շքեղութեամբն ու վեհութեամբը խիստ պատուաբեր եղաւ Հայ ազգին համար։

«Ստորագրեալք կը խնդրեն որ Նորին Ազնուութիւն բարեհաճի շարունակել իւր ազգասիրական քաղցր ակնարկն առ հայ գաղթականութիւնն Գահիրէի, և ընդունիլ անոնց ջերմագին բարեմաղթութիւններն և [illegible] օրհնութիւններ»։

«5 ապրիլ 1887
Ի Գահիրէ» (Ստորագրութիւնք)

Արժան է յիշատակել աստանօր որ անցեալ 1886 տարւոյ շրջանին մէջ շնորհիւ Նորին Բարձրութեան Նուպար փաշայի 1000 ֆէտտան հող Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ և 500 ֆէտտան Աղեքսանդրիոյ Ս. Պօղոս և Պետրոս Եկեղեցւոյ նուիրուած է կառավարութեան կողմէ։ Սոյն հողերը թէպէտ և մաքրուելու և կանոնաւոր ագարակի վերածուելու համար ի սկզբան բաւական ծախուց կը կարօտին, այլ սակայն ի վերջոյ տարեկան պատկառելի գումար մը հասոյթ բերել կը խոստանան։

Հարկ է խոստովանիլ որ թէ՝ Գահիրէի սնտուկին ելեւմտական վիճակի բարւոքումն, թէ՝ կալուածոց վերաբերեալ զանազան խնդրոց հետզհետէ լուծումն և թէ՝ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ վերանորոգութեան ձեռնարկի յաջողութիւնը Նորին Վսեմութեան Թագւոր փաշայի մասնաւոր աշխատութեան եւ ազգասիրական ջանից արդիւնքն եղած են և պիտի լինին։ Գահիրէի ազգային գործոց վիճակին այն նախանձելի դրութեան պիտի հասնի անշուշտ շնորհիւ Նորին Վսեմութեան, ինչ վիճակի մէջ որ կը գտնուին այսօր Աղեքսանդրիոյ ազգային գործերն, որ Նորին Վսեմութեան մասնաւոր խնամատարութեան արդիւնքն է։

Աւելորդ չեմ համարիր յիշել որ Ս. Զատկի օրերուն զինուորական յանցանօք մըշտընջենական շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեալ Կեսարացի Սիմոն Թարսեան անուն ազգայնոյն Բարձրագոյն Խտիվ Թէվֆիգ փաշայի մարդասիրական բարձր զգացման առջեւ ներման արժանանալու գործոյն մէջ եւս մեծ աշխատանք ունեցած է Ն. Վսեմութիւն Թագւոր փաշա Ցաղօրեան։

Գահիրէի ազգային գործոց վիճակին առժամանաբար բարւոքման հետ, այլ ազգային բարձրագոյն շահուց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներ լուծման և կարգադրութեան մէջ կը գտնուին այսօր դարձեալ շնորհիւ եւ աշխատութեամբ Ն. Վսեմութեան Թագւոր փաշայի։

Ազգային Գաւառական Վարչութեան Պատուարժան Քաղաքական Ժողովն հանդերձ իւր Նախագահով Ն. Վսեմութեան Թագւոր փաշայի այն ազգասիրական ձեռնարկութեանց և վաստակոց առջեւ փութաց ուղղել առ Ն. Վսեմութիւն սա հետեւեալ պաշտօնագիրն.

«3/15 ապրիլ 1887

«Վսեմափայլ փաշա.

«Պատիւ ունեցաւ Ժողովս ստանալ Ձեր Վսեմութեան ապրիլ 1/13 ամսաթիւ գրութիւնն ի մասին Գահիրէի հայ գաղթականութեան ազգային կարեւոր պիտոյից ի նպաստ տրուած պարահանդէսին և Պօղոս էֆ. Կարապետեանի ազգային սնտուկէն ունեցած պահանջքից վճարման և այլ հաշուական գործողութեանց, որ հետ ստացաւ նաեւ Պօղոս էֆէնտիի Ազգային Վարչութեան հետ ունեցած դաշնագիրն եւ միջազգային դատարանին պատանդից բարձման պաշտօնաթուղթն։

«Ժողովս իւր այսօրեայ գումարման ատենագրութեան մէջ անցուց Ձեր Վսեմութեան նոյն գրութիւնն իւր ամբողջութեամբ. ըստ այնմ և հաշուական բոլոր գործողութիւնք պիտի անցնին Առաջնորդարանին ազգային տումարաց մէջ։

«Այս առթիւ կը փութայ Ժողովս իւր շնորհակալութիւնն յայտնել առ Վսեմութիւն Ձեր այն հոգածութեան և ազգասիրական ջանից համար, զոր սիրայօժար ի գործ դնել կը հաճի Ձեր Վսեմութիւն ի բարւոքումն ազգային ելեւմտական գործոց Գահիրէի եւ ի վերանորոգութիւն Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ։

«Հաճեցէք, Վսեմափայլ փաշա, ընդունիլ Ժողովոյս շնորհակալեաց հետ խորին յարգանաց հաւաստիքն»։

(Ստորագրութիւնք)

Ազգային Գաւառական Վարչութեան Պատուարժան Քաղաքական Ժողովն եւ Ուսումնական ու Թաղական Խորհուրդներն սիրեցին ամենայն անձնուիրութեամբ աշխատիլ ի կարգադրութիւն ազգային խնդրոց, ի բարեկարգ յառաջադիմութիւն ազգային երկսեռ վարժարանին և ի պայծառութիւն Ս. եկեղեցւոյ, որչափ ներեցին իրենց ժամանակն ու միջոց։

Արժան է յիշատակել աստանօր որ Գահիրէի Բարեգործական Պատուարժան ընկերութիւնն ալ 150 եգիպտական ոսկի նըպաստեց Խորէնեան ազգային երկսեռ վարժարանին։ Բարեգործական ընկերութեան սոյն նպաստն ազգային սնտուկին անձուկ կացութեան առջեւ ազգասիրական գովելի գործ մ'էր, զոր ամենայն սրտով փութաց կատարել, որով դիւրացուց ազգային վարժարանին վեցամսեայ մատակարարութիւնն, որով և ազգային կրթական գործոյն ծառայութիւն մը մատոյց։

Այս միամեայ շրջանին մէջ սոյն ազգային հանրական խնդիրներէն զատ կարգ մ'ազգային մասնաւոր խնդիր եր՝ ինչպէս են ժառանգական կնճռալից խնդիրներ ուշադրութեան առնուեցան և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] մէջ կարգ մը ժառանգական խնդիրներ լուծուելով աւարտեցան, կարգ մը մասամբ լուծուեցան եւ կարգ մ'ալ դեռ խնդրոց կարգի մէջ են։

Առանց այլ եւս մանրամասնելու այլ և այլ մասնական և անհատական խնդրոց կարգադրութիւնն ու լուծումը, կը վերջացնեմ զսոյն համառօտ տեղեկագիր, վստահ լինելով որ Ձեր Բարձր Սրբազնութիւնն եւ Պատկառելի Խառն Ժողովն ներողամիտ կը լինի մէկ տարուան ժամանակամիջոցի մէջ այսչափ ինչ գործուելուն համար։

Կարելի էր, Սրբազան Տէր, թերեւս քան զայս աւելին գործել, չներեցին սակայն դժուարին պարագաներ, որք գրեթէ անընդհատ տեղի ունեցան, զորոց այժմէն խօսիլ աւելորդ կը համարիմ եւ անօգուտ։

Մնամ աղօթակից
Առաջնորդ Հայոց Եգիպտոսի
ՄԱՏԹԷՈՍ ԵՊԻՍԿ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

27 Մայիս 1887
Ի Կ. Պոլիս

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆԷ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

Ինչպէս բանից ծանուցինք, Վիեննայի Մխիթարեան Հարց միաբանութիւնը տարւոյս սկիզբէն սկսած է հրատարակել «Բանասիրական, Ուսումնական և Արուեստագիտական» ամսաթերթ մը ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ վերնագրով։ Եթէ առաջին օրէն չը յայտնեցինք մեր կարծիքն այս հրատարակութեան վրայ, պատճառն այն էր թէ, — պէտք է ըսել անկեղծօրէն — Վիեննայի Մխիթարեան Հայրերէն կ'սպասէինք ամսաթերթ աւելի ճոխ եւ աւելի ընտիր պարունակութեամբ։ Այժմ որ քանի մը թիւերէ ի վեր Հանդէս Ամսօրեայն լիովին պատիւ կը բերէ իւր հրատարակչաց, կը փութանք մեր խընդակցութիւնն յայտնել Վիեննայի Մխիթարեան Հարց որք մեզ կը ներկայեն հրատարակութիւն մը ծայրէ ի ծայր խնամեալ եւ լի ուսումնակարգ յօդուածներով։ Վերջին թիւը մանաւանդ լաւ օրինակ մ'է իւր տեսակին մէջ, մեծ մասամբ նուիրուած մեր պատմութեան եւ գրականութեան քննութեան և ուսումնասիրութեան։ Գաղափար մը տալու համար այդ ամսաթերթին հարուստ պարունակութեան վրայ, ի [illegible] կ'արտատպենք առաջին մասն պատմական մանրակրկիտ և հմտալից քննութեան մը հայ լրագրութեան պատմութեան վրայ, — խոստանալով նոյնպէս ընդ հուպ արտատպել ուրիշ ընտիր յօդուած մը Ռուսահայոց ամենէն նշանաւոր գրագէտներէն, Ռափայէլ Պատկանեանի վրայ։

* * *

Ո՞ւր, ե՞րբ և որմէ՞ եղած է սկիզբն ազգային լրագրութեան. խնդիր հետաքրքրական և ցանկալի։ Եթէ ցայսօր շատ քաղաքներ կը կռուին իրարու հետ՝ զՀոմերոս իրենց ծոցէն ծնած ցուցընելու, նոյնպէս մեր մէջ ալ քանի մը քաղաք կ'երեւայ թէ իրարու հետ կը մրցին հայ լրագրութեան անդրանկութեան իրաւունքը կորզելու։

[illegible]՝ անծանօթ բոլորովին Ազդարարի մը գոյութեան, առաջին հայ լրագիր կը ճանչնայ Դիւան Բիւզանդեան երկշաբաթաթերթն, որ 1812ին Վենետիկ սկսաւ։ Պատմութիւն Հայերէն Դպրութեան (երես 470) «Հայերէն պարբերական գրուածոց մէջ, կ'ըսէ, առաջին կրնան սեպուիլ ժամանակի կարգաւ Տարեգրութիւն կոչուած տետրակներն, որք 1799—1802 տարիներուն մէջ հրատարակուած են ի Վենետիկ»։ Հայկական Մատենագրութիւն առաջին ազգային լրագիր կը ճանչնայ Ազդարարը, թէեւ ծննդեան տեղը կը սխալի։ Եւ արդարեւ ազգիս անդրանիկ լրագիրն (1) է աներկայ՝

1. ԱԶԴԱՐԱՐ

Ամսաթերթ, Մադրաս, 1794—1796։ Խմբ. Տէր Յարութիւն Քահանայ Շմաւոնեան Շիրազեցի։ Տպ. Տ. Յար. Քահ. Շմաւոնեան։

Ինչպէս որ յոյն գրականութեան յառաջարձակ լոյսն (Հոմերոս) արեւելեան գաղթականութենէ ծագեցաւ, նոյնպէս հայ լրագրութեան արշալոյսն Արեւելեան Հնդկաստանի Մադրաս (2) քաղաքէն է։ Իրաւամբ Աբգար Դպիրն հայ տպագրութեան հեղինակ կը համարուի, և յետ Ս. Մեսրոպայ առաջին տածիչ հայ գրականութեան։ Նոյնպէս պէտք է իրաւամբ զՏ. Յարութիւն Շմաւոնեան ազգային լրագրութեան հեղինակ և առաջին անձնանուէր դիւցազն համարիլ։ Թէեւ իւր ձեռնարկութիւնը լրագրութեան մատաղածին մանկութեան տկար հասակին մէջ հազիւ կրցաւ երեք տարի ապրիլ, — անշուշտ իւր գաւառական անձուկ շրջանն՝ ուր կը յածէր, և ազգին անընտել և անուսումն վիճակը զայն կը պահանջէր, — սակայն եղաւ սկիզբն և հիմն հայ լրագրութեան շինուածոյն՝ զոր կրնանք համեմատաբար յայժմ անուանել և ազգային լրագրութեան գաղափարն առաջին անգամ նկարեց հայ մտաց մէջ։ Այս ձեռնարկութիւնն առանց ազդեցութեան չմնաց Հնդկահայ գաղթականութեան յաջորդ տարիներու գրականութեան։

Ազդարար գրաբար ամսաթերթն սկըսաւ 1794 Յուլիս (Թէրա) ամսոյն, եւ իւրաքանչիւր ամսոյն վերջը կը հրատարակուէր։ Բովանդակութիւնն էր նոյն ամսոյն մէջ հանդիպած դէպքերը։ Թէեւ չենք տեսած այս ցանկալի թերթը, սակայն որչափ նոյն իսկ Շմաւոնեանին խօսքերէն (3) կ'իմացուի, անպէսի ժամանակ և այն առաջին անգամ հրատարակուելովն ալ՝ շատ յօրինուածական և գիտնական լրագիր մը կ'երեւայ։ Ահաւասիկ խմբագրին խօսքերը։

«Նկատելով եթէ զօժանդակութիւն տպարանին, և եթէ բարեպէս յառաջ ելեալն ուսումնասիրաց, յարմար վարկայ նուիրել առաջի ձերումդ ազգասիրութեան զխոկմունս նորդենիս. այսինքն պատմամբ ի լոյս ածել զըստորագի մի յամենայնում վերջնոց ամսոյ, անուանեալ Ազդարար. յորմէ իմացումն լինելոց է ընթերցողաց, ծայրաքաղ անցքն նոյնոյ ամսոյ, եթէ ի զանազան կողմանց, եթէ ի զանազան քաղաքաց և եթէ այլոց զանազան գրոց. նաև բանք հարկաւորք և քաղցրալուրք, և ի վերջնումն տետրակիս զօրացոյց մի հետեւեալ ամսոյ, պարունակեալ ի նմա զտօնս սրբոց, և զաւուրս ծննդեան և լրման լուսնոյ»։

Այս ազդը կամ յայտարարութիւնն ուղղուած է «բարեպաշտ պարոնաց և մաքրակենցաղ տիկնանց Մադրասի Հայոց»։ Ասիկայ հրատարակեցաւ 1794, Մայիս 20ին (4)։ Ազդարարի աշխատակից էին Ռուստամանէն Յովսէփ Աբբեղիակոպոս Արզումեանց և Ստեփաննոս Յովհաննէս Զուլամիրեան (5)։

2. ՏԱՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեթերթ, Վենետիկ, 1800—1802։ Խմբ. Հ. Ղուկաս Վ. Ինճիճեան (6)։ Տպ. Ս. Ղազար։

Ազդարարէն ճիշդ լուսէն չորս տարի ետքը Վենետիկի Մեծարգոյ Միաբանութիւնը ձեռնարկեց այս աշխատասիրութեան, զոր կրնանք անյատկապէս լրագիր անուանել։ Ինչու որ բովանդակութեան և պաշտօնին կողմանէ լրագրոյ պաշտօն կը վարէր և նոյն վախճանի կը ծառայէր, սա տարբերութեամբ միայն՝ որ փոխանակ կարճ շրջանի մը մէջ հրատարակուելու, իբր տարեգիր տարւոյն վերջը կը հրատարակուէր, և նոյն տարւոյն մէջ հանդիպած երեւելի քաղաքական, պատերազմական, եկեղեցական և գիտնական դիպաց մանրամասն տեղեկութիւնները կը ծանօթացնէր։ Տարեգրութեան դիրքն է փոքր ութածալ, տպագրութիւնն ու թուղթն բստ ժամանակին մաքուր, լեզուն աշխարհաբար (7)։ Ա. Հատորիկն՝ որ 1800 ին հրատարակեցաւ, 1799 ի դէպքերը կը պատմէ, և այնպէս կը շարունակուի մինչեւ 1802, և որչափ գիտենք՝ ալ 1803ին լոյս չտեսաւ (8)։ Տարեգրութիւն իւր բովանդակութեան կողմանէ կը շրջէր ընդ բնաւ աշխարհ, և ամեն տէրութեանց, գիտնական գիւտերու եայլն տեղեկութիւն կուտար։ Կրնայ ըսուիլ՝ որ լրագրութեան մանկութեան հասակին այս պատկերը շատ շատ յառաջադիմութեան բողբոջներ յինքեան կը ցուցնէր։ Բանասիրօրէն նըկատելով՝ Տարեգրութիւնը մեր առջեւ կը դնէ ժամանակին աշխարհիկ լեզուն։ Յառաջ բերենք քանի մը հատուած.

«Դանը հիմա ծեծին վրայ. երբոր Նելսոնը աղեկ մը ալեց թշնամւոյն նաւերը, խապար խրկեց ցամաքը ճենկէ դադրելու համար. դէրեմ ինկլիզին առջի նիէթը մասովը զանել էր, չէր ուզեր որ տանիմարքային զարձեալ ծեծկըւելով իր նաւերը սախաէ. հերիք սեպեց անզատար ընել որ թուղը զինը առաջ երթալու, ատանկով ամքի զօռով միւթարեքէ ընել որ-վայ 8 սահաթվան համար. երթէսի օրը 24 սահաթ տաղա երկնցուցին միւթարեքէն. եայլն.

«Բնաբանութեան միւթալլիս մէկ քանի հրաշալի բան կը պատմըւին, որ հոս դնենք։ Ապրիլի 8ին օսդէնտա ծովեզերեայ քաղաքը (ֆիլեմենկի մօտիկ) մէկ կենդանի մը ձիու նման ծովէ դուրս ելլայ ցամաքը. բարձր 8 ոտք և 5 բոյթ. պոչը երկան. մորթը ալաճա փէլենկ գազանի պէս. երկու պզտիկ թեւ ալ ունի. բայց սուր և կարծր չէլիկի պէս. թիւֆենկ պարպեցին՝ չմեռաւ. սկրդեցաւ վար ընկաւ դնտակը. ասիկայ մտաւ արտերուն մէջ խումբ մը գտաւ ոչխարներու, շատը անոնցմէ կերաւ. 2 սահաթ ասանկ զէն տալէն ու վախցընելէն ետեւ, դարձուցին ձայն հանելով կէնէ ծով դարձաւ. Ժողովուրդը վախցաւ, ասիկայ կէնէ կը դառնայ կերակուր գտնամ ըսէր. 30 հոգի կորիճներէն պահապան դրին. հետեւեալ օրը նորէն ցամաքը ելաւ հոն. շատ աշխատեցան, էն վերջը ականջին ետեւը վիրաւորեցին. և տուզախի մէջ ձգեցին. որ առաջուցմէ խուռմի բերեր էին. ան ատեն գիտունները կանչեցին, տեսնան ո՞ր կենդանիներուն սրան դնելու է. գէրեմ գիտցած կենդանիներուն հեչ մէկուն չըլմանիր»։ (Տարեգր. 1801)

3. ԵՂԱՆԱԿ ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ, ԲԱԶՄԱՎԷՊ

Տարեթերթ, Վենետիկ, 1803—1820։ Խմբ. Հ. Ղուկաս Վ. Ինճիճեան։ Տպ. Ս. Ղազար։

Եղանակ Բիւզանդեան՝ գիրքովն ու տըպագրութեամբն բստ ամենայնի նման Տարեգրութեան, 1803ին (9) սկսաւ հրատարակուիլ ամէն տարւոյ սկիզբն, աշխատասիրութեամբ Հ. Ինճիճեան անխոնջ դրասիրի, և տեւեց մինչեւ 1820։ Ասիկայ 1815 են ետեւ, ինչպէս նոյն տարւոյն Հատորիկը կը զեկուցանէ, Արշարունեաց ազգասէր ընկերութեան ծախուքը կը տպուէր։ Այս ընկերութիւնն 1812 ին հաստատուած էր ի Կ. Պոլիս, որուն վախճանն էր ազգին մէջ գրականութեան ոգի պարթուցանել՝ ոչ միայն նախնեաց մատենագրութիւնն ի լոյս ընծայելով, այլ և ազգին օգտակար գրոց հրատարակման ձեռնտու ըլլալով։

Եղանակ Բիւզանդեանին բովանդակութիւնն էր. Ա. Նոր [illegible], որ յաճախ բարոյական խորհրդածութիւններ կ'ընէր։ Այս գլուխն երբեմն զանց կ'առնուէր։ Բ. [illegible] [illegible], յորում ամսոյ իւրաքանչիւր օրերու օդն և այլ բնական երեւոյթները կը գուշակուէր. Գ. [illegible] [illegible], բժշկական և բնական, նոյն ճիւղերու վրայ այլ և այլ տեղեկութիւններ. Դ. [illegible] [illegible], գիտնական հատուածներ, մերթ ընդ մերթ նաեւ քաղաքական անցքեր ու դէպքեր ժամանակագրական ոճով կը պատմէր։ Ասոնք են Եղանակին բովանդակութիւնն՝ երբեմն առաւել երբեմն նուազ։ Իւր բստ բաւականի երկար կեանքը կը վկայէ, թէ որչափ ալ բարերար ընկերութեան մեկենասեալ ձեռացը պարտական ըլլայ, սակայն ազգին մէջ ալ համակրութիւն շահած էր, եւ ստուգիւ նիւթոց ընտրութիւնն արժանի է գովութեան։

Այս աշխատասիրութիւնն՝ եթէ չի կարենանք բստ ձեւոյն և այլ պահանջից լրագիր անուանել, գէթ բովանդակութեան կողմանէ կրնանք ազգային լրագրաց կարգն ընդունիլ։ Լեզուն ժամանակին աշխարհաբարն է, բայց շատ աւելի ընտիր քան զլեզու Տարեգրութեան, մանաւանդ վերջի տարիներն։ Նաեւ աստ անդ գրաբար հատուածներ ալ կ'երեւան։ Ահաւասիկ քանի մը տող.

«Որչափ աղէկ սեպենք ստանալու օդը ու ջուրը, բայց յատուկ ստանալուցին երկան չապրիր. հասարակօրէն 60 տարին կը հասնի. քիչ կայ 70ը անցնող, աւելի քիչ 30ը անցնող. Զմեռը քէօմիւրի կրակի սաստիկ գործածութիւնը ու ետքը բաց քալելը իրենց շատին կը բերէ նէֆզգիլ ու էլլամներու զանազան ցաւեր. Բաղնիքի չափազանց յաճախութիւնը նաեւ մսակէր ատէնները երթալը իրենց բերել կուտայ թուլութեան ու տաղութեան զանազան ցաւեր, ու կավըրն ան չաՀը՝ որ չափաւոր գործածութիւնը բաղնիքը պիտոր բերէր»։

(Եղանակ Բիւզանդեան, 1808)

Հ. Գ. Գ.

---

(1) Հոս անցողակի կ'ուզենք մատղիր ընել, որ հայ տպագրութեան գիւտէն յառաջ անշուշտ լրագրի պաշտօն կը վարէին տարեգիրներ, ժամանակագրութիւններ կամ յիշատակարաններ, որք ի թիւս ձեռագրաց նախնեաց կը տեսնուին։

(2) Հայկական Մատենագրութիւն (եր. 145) Ազդարարն ի Կալկաթա հրատարակուած կը դնէ, չենք գիտեր ինչ պատճառաւ։ Նոյնպէս երկու տարի կեանք կու տայ Ազդարարի, փոխանակ երեք տարւոյ։

(3) Հայկական Մատենագրութիւն ի բառն Ազդարար։

(4) Կը սիրենք այժմէն իսկ (թէեւ շատ կանուխ) յորդորել ազգային խմբագիրներն ու գրագէտներն՝ որ 1894ի Մայիս 20ին կատարեն՝ հայ գրականութեան գլխաւոր մէկ կէտին՝ հայ լրագրութեան հարիւրամեայ փառաւոր Յոբելեանն։

(5) Մանկավարժանոց, Թ. 4, 1887։ Մանկավարժանոցէն կը տեղեկանանք որ Կոստ. Պոլիս Արժ. Միքրեան Հօր քով կը գտնուի Ազդարարի երեք ամբողջ տարիներն ի միասին կազմեալ։

(6) Տարեգրութեան երեք հատորներուն վրայ, զոր առջեւնիս ունինք, ինչպէս նաեւ Հայկական Մատենագրութեան մէջ չի տեսնուիր յօրինողին անունը. բայց ի «Ցուցակի գրոց տպագրելոց ի Մխիթ. Միաբանութենէ», Վիեննա 1869, Հ. Ինճիճեան յօրինող կը նշանակուի։

(7) Հայկական Մատենագրութիւն կը սխալի անդ, երբ կը դնէ գրաբար։

(8) Հայկական Մատենագրութիւն անդ, կ'ըսէ թէ Տարեգրութիւնը 17 տարի տեւած է, անշուշտ շփոթելով Դիւան Բիւզանդեանին հետ, որ նոյնպէս Վենետիկ կը հրատարակուէր և տեւեց մինչեւ 1817, և կամ Եղանակ Բիւզանդեանին հետ, որ իբր շարունակութիւն Տարեգրութեան տեւեց մինչեւ 1820։

(9) Պատմութիւն Հայերէն Դպրութեան կը դնէ՝ 1803. իսկ Հայկական Մատենագրութիւն՝ 1800։ Արդեօք ուղղուած է, թէ Տարեգրութեան հետ միացուած։

ԱԶԴ. Ուսումնական Խորհրդէն վըկայեալ երիտասարդ ուսուցիչ մը պատրաստ է հայերէնի, ֆրանսերէնի և անգլիերէնի դասեր տալ թէ՝ տուն և թէ՝ ի դասատուս, ազգային վարժարանաց կամ մասնաւոր տանց մէջ։ Փափաքողք պարտին դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 1—5
922

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
Երկու Հատոր
Բաղկացեալ 800 երեսներէ
Հանդերձ Ն[illegible] (ը[illegible]) 23 [illegible]

ՀԵՂԻՆԱԿ
ՍԻՄՈՆ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

Հաշուական Թուաբան հանգուցեալ Սիմոն էֆ. Միքայէլեանի սոյն գաստագիրքը կը պարունակէ ընդարձակ Թուաբանութեան մը վերաբերեալ ամէն գործողութիւններէն զատ նաեւ բոլոր ազգաց չափերուն և կշիռներուն բաղդատական ցանկերն, անտոկոս և տոկոսաւոր հաշուեկշիռներ, նշանակալից տախտակներ, երկրաչափական գործնական մաս մը, տեսակարար ծանրութեանց աղիւսակներ և այս ամենուն վրայ գործնական հաշուաւոր խնդիրներ, այնպէս որ չը կայ Թուաբանական խնդիր մը որ մարդ չը գտնէ այս Թուաբանութեան մէջ։

Սոյն Թուաբանութիւնն, որ իւր ձոխ, բազմազան ընտիր պարունակութեամբը, ոճին տպագրութեամբն ու լաւագոյն թղթովը եր մրցի եւրոպական բոլոր նմանօրինակ հրատարակութեանց հետ մինչեւ ցարդ 16 Ֆրանքի կը վաճառուէր, այժմ մեր Գրատան կողմէ ի վաճառ հանուած է երկու հատորը քսան դահեկանի։ Երկրորդ հատորն առանձին 7 դահեկան։

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Ակօբեան խան թիւ 13
918 2—10

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՓԷՆ

ԲԱՐԻՍ ՓԱՇԻԱԼԱՐԸ

Ա. ՀԱՏՈՐ
ԵՂԻ ԳԱՏԸՆ

Թարգմանիչ Ց. ԹՕԼԱՍԵԱՆ — Հրատարակիչ Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ

ԷԹՄԷՔՃԻ ԽԱԹՈՒՆԻ թարգմանիչ Թօլասեան էֆէնտիի դիւրահասկանալի գրիչը ծանօթ է ընթերցողաց. սոյն վէպին հրատարակութիւնն ամբողջանալով՝ Թօլասեան էֆէնտի ԲԱՐԻՍ ՓԱՇԻԱԼԱՐԸ անուն հետաքրքրաշարժ և հրաշալեաց լի վէպին թարգմանութեանը ձեռնարկած է։ Հրատարակիչ Պիպէրեան էֆէնտի մեծ զոհողութեամբ սոյն վէպն հրատարակել որոշած է։ Աւելորդ է ըսել թէ ընթերցողք հասարակութիւնն անշուշտ պիտի քաջալերէ յիշեալ հրատարակիչն որպէս յանդգնութեամբ, որոյ նըպատակն է խիստ քիչ գնով ժողովրդեան այս տեսակ բարոյալից գրքեր կարդացնել տալ։

Բաժանորդ ագրութեան պայմանք անփոփոխ են։ Իւրաքանչիւր բաժանորդ ամսոյ 3 դահեկան պիտի ստանայ 16 Փոռմա։ Ամբողջ գործը 4 հատոր պիտի բաղկանայ։

Բաժանորդ գրուիլ ուզողներ կրնան դիմել գործոյս հրատարակչին, Չըրաքճա Պօզըս և Ցաղօր ապոյից և կամ լրագրատանց։

Հրատարակեցաւ առաջին թիւը։

Իսկ ԷԹՄԷՔՃԻ ԽԱԹՈՒՆԻ վեց հատորն կը վաճառի ի հայ գրավաճառս՝ 60 դհկնի։
917 2—5

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ 5% ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ 1860ի

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 1887 ՕԳՈՍՏՈՍ 2 ԻՆ

Այս կարեւոր փոխառութեան յառաջիկայ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1887 օգոստոս 2 ին, ընդ [illegible] և [illegible] [illegible]։

Այս արժէթղթոց ընծայած շահու հաւանականութիւնը շատ մեծ է, ըստ որում այժմ մնացած 15,688 Սէռիներէն 135ը պիտի ելնին 1887 օգոստոս 2ի յառաջիկայ վիճակահանութեան։ Մէն մի Սէռի կը պարունակէ 20 արժէթուղթ, այսինքն 2700 թիւ որք պիտի ելնին սարիւ նշանակեալ 2700 պարգեւները։ Կը բաւէ որ սոսկ մը Սէռին ելնի, որով մարդ առ նուազն 500 Ֆրանք կ'ստանայ, անմիջապէս վճարելի վիճակահանութենէն յետոյ կամ առ առաւելն 1887 նոյեմբեր 8/20էն առաջ, անշուշտ ի փոխարէն չահւոյ արժէթղթին։

ՇԱՐԵԼԻ Է ՇԱՀԻԼ

1	բաժին	300.000	Ֆիորինի,	այսինքն	600 000 Ֆրանք
1	»	50.000	»	»	100.000 »
1	»	25.000	»	»	50.000 »
2	»	10 000	»	»	20 000 »
15	»	5.000	»	»	10.000 »
30	»	1.000	»	»	2 000 »
2650	»	600	»	»	1.200 »

Ընդ ամենը 2700 » 1.426.000 Ֆրանքի արժէքով։

Մէկ արժէթուղթին գինն է 30 Ֆրանք։ Հինգ արժէթղթի ի միասին գինն է 140 Ֆրանք։ Մէկ արժէթղթի հինգերորդն է 10 Ֆրանք։ Հինգ արժէթղթի հինգերորդն է 45 Ֆրանք։

Արժէթղթոց խնդրանքները պէտք է փոխարժէքին հետ զրկել, [illegible] [illegible] [illegible], հասցէելով հասցէիս Administration du Moniteur de la Chance Universelle Vienne, (Autriche).

Աւստրիոյ Պետութեան Պաշտօնական Օրագիրը պիտի հրատարակէ վիճակահանութեան ցուցակն և ձրիաբար պիտի զրկուի ամեն գնորդի։

Այս փոխառութեան վիճակահանութիւնք բնաւ չեն կրնար յետաձգուիլ։

Շահերը ամբողջովին պիտի վճարուին շահողներուն բնակարանը։

Ամեն արժէթուղթ պարտի կրել 50 քրէյցէրի աւստրիական դրոշմաթուղթ և մեր Դրամատան կնիքը, 911 4—5

AU PANTHÉON

ԳԱԼՖՕՐԻԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօրիլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ամառուան եղանակին համար, Բարիզ [illegible] [illegible] են չըջազգեստի համար մետաքսէ և բրդէ գեղեցիկ կերպասներ, ամեն տեսակ [illegible], [illegible], [illegible], նորաձեւ [illegible] եւն։

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին։

Հարուստ օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծ առաւելութեամբ պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրիլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն։ 899 6—15

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտագաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Ամենազդու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Չիւծման, երկար պառաքինմանց, եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալլեբրանտիի դեղարան Տէկէ-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 469։ 766

ԻԼԱՆ

ՊԱՉԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Թահնիյէ խաբէսի իչիւն միւպայեաար մէվգըի մինագասատէ պուլունան ալթմըշ պին քիլը ճէտիւ պուղտայ վէ եէտինճի օրտույա կէօնտէրիլմէք իւզրէ միւպայեա օլունաճագ իւչ պին պէշ եիւզ քիլը ճէտիւ պուղտայըն իչպու հազիրանը բուշինին օն պէշինճի բազար էրթէսի կիւնիւ պիլ միւնագասա գարարը գաթիյսի վիրիլէճէկինտէն վէ օն ալթընճը սալը կիւնիւ տախի Թէգարրուր խուճճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ Թէնզիլի գապուլ իտիլէճէկինտէն, իթասընա Թալիփ օլանլարըն մազգիւր Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

8 Հազիրան 1887 873
Նօ. 31 3—3

ՊԱՏՈՒԱՍՏ

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ԱԶԴ

ՏՈՔԹԷՕՌ ՀԻՒՆՔԵԱՐՊԷՅԷՆՏԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել թէ հասարակութիւնը զերծ պահելու համար տարափոխիկ հիւանդութիւններէ որք երբեմն կը փոխանցուին թեւէ թեւ պատուաստմամբ, ուղղակի յարաբերութեան մտած է Եւրոպիոյ կարեւորագոյն հաստատութեանց միոյն հետ որ պատուաստ կը մշակէ եւ կանոնաւորապէս կ'ստանայ **ԿՈՎՈՒ ԹԱՐՄ ՊԱՏՈՒԱՍՏ**։

Պատուաստը կը կատարուի

Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը (Պոլիս, կամուրջի գլուխ, Թիւ 77) ամեն օր ժամ 7-8 ըստ Թրքաց, ի բաց առեալ կիրակի օրերը, եւ ամեն կիրակի օր յիւր բնակարանն (Բերա, Սիլողոս փողոց Թիւ 5), ժամ 7 էն 8։

Անասնական պատուաստի կեդրոնատեղին է Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանն ի Պոլիս, եւ ի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 168։ 611

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ

ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼՆ

Տօքթօր Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողայուք, բորբոքումն հագագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապուտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կազդուրէ։

Տր. Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին և միօրինակ նուաճող ազդեցութեան է, որով միանգամայն իւր առաջինութեանց յառաջադիմն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չկայ ամենեւին դեղ մը որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Չէրրի Փէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է և համեղ. քանզի շատ համեղ լինելով փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն։

Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ և ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ Կը ծախուի նաեւ քաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ 581

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

ԲՕՍՏԻՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազդու դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամեն հիւանդութեանց։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինասի, 2, Պոլօ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌԱՎԼԻԱ եւ ԲԵՌՏԻՔԻՏԻ։ Ասաս խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա,

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ, 621

ԻՒԵՆԱԻՕԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱՆԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բաթումի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աբտնի որ յունիս 22ին Մարսիլիայէն և յունիս 29ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Նաուզեյ որ պիտի մեկնի յունիս 27ին։

Ուղեւորի և ապրանքի փոխադրութեան

Նաւավարձի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻԹԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւէթ
556 Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆեբոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեքթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	300
Թիգռ	3250	Լոգիւս	800
Մոկադալա	3250	Օլինտոս	800
Մարիոթիս	3250	Սեւիլ	700

Նեքթիս շոգենաւը, նաւապետ Օուէն, ամսոյս վերջ 25ին Լիվերբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ֆ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
541 31, Ճէյմս Ստրիդ, Լիվրբուլ

ԲԱՊԱԵԱՆՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոննոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըքս
Արարատ	2,500	Թոմփսըն
Արգաւիա	2,500	Քրաւֆըրտ
Լագոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասեդոնիա	3,500	Մորզ
Բուլգարիա	2,800	Ֆոթըրգիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով փոխադրք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներ և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
536 Գործակալք

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Գ. Փ. ՋՕՐՈՒՐԵԱՆ

9 ՂԱԼԱԹԻԱ ԳՈՄԻՍԻՈՆ ԽԱՆԻ ԴԻՄԱՑ 9

Պրունսվիգի 105րդ վիճակահանութեան առաջին կարգի ամբողջ մայր տոմսը 128 ղշ. ոսկեդրամ, կէսը՝ 64, քառորդը՝ 32 և մէկ ութերորդը՝ 16 ղրուշ։

Սագսոնի 112րդ վիճակահանութեան առաջին կարգի ամբողջ մայր տոմսը 250 ղշ ոսկեդրամ, կէսը 125, մէկ հինգերորդը՝ 50 և մէկ տասներորդը՝ 25 ղրուշ։

Կատարուած վիճակահանութեանց շահուած վիճակներուն պաշտօնական ցանկերը միշտ պատրաստ են ի տրամադրութիւն մեր գնորդաց և շահուած վիճակներն անմիջապէս կը վճարուին. Նաեւ Դրամատանս մէջ ամփոփուած են թէ՛ Ռուսէլիի երկաթ ուղւոյ և թէ՛ օտար տէրութեանց բոլոր պարգեւաւոր արժէթղթոց վիճակահանութեանց ամբողջ ցուցակներն եւ շահուած թիւերն ըստ օրինի կը վճարուին, ինչպէս նաեւ արժէթղթոց առուծախը կը կատարուի օրուան գներով։

Պատրաստ եմք նաեւ գաւառացի գնորդաց յանձնարարութիւններն եւս կատարելու փութալ, բաւ է թէ՛ տոմսակներուն թէ՛ արժէթղթոց տոմսերին ու քանակութիւնը մեզ հաղորդուի ու փոխարժէքն յղուի։ Լոկ հարցմանց կը պատասխանուի եթէ թղթատարական ծախքերը մէկ տեղ ղրկուին։

Նամակի հասցէն է՝
Գ. Փ. ՋՕՐՈՒՐԵԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ.
Հեռագրի հասցէն է՝
ՋՕՐՈՒՐԵԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ.
904

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն շաբաթ կը բանին Լիվերբուլի և Միջերկրականի միջեւ.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսթոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար նմանապէս Հավրի, Բուէնի, Բորտոյի, Լոնտոնի, Գլասկովի, Մանչէսթրի, Պրատֆորտ եւն եւն համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւ մէջ կայ կին ծառայ մը

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հավիւ
561 փաշա խան Ղալաթա

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարտէլլօ	2,500
Կամէօ	3,500	Միլօ	2,000
Քոլոմպօ	2,200	Նէրօ	2,000
Զրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Կէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիլէօ	2,500	Օթրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օթթօ	2,000
Գատօ	2,000	Բառնիֆիլտ	1,200
Գոռտօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բաղտէր	1,700
Տոմինօ	1,800	Ֆիտօ	2,800
Էրկօ	2,600	Բլէյթօ	4,400
Տրաքօ	2,600	Բլիմալթօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռոլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռոմէօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռոտէօ	3,500
Կայլէօ	5,500	Սալէռնօ	4,060
Կիտանա	2,200	Սաֆօ	2,000
Հիտօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրասնօ	2,200	Սորէնթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալգօ	3,000	Թայքօ	1,306
Հիւմպէր	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ճիւնօ	2,300	Թուրսօ	3,600
Քէլփօ	2,100	Եէսօ	1600
Քոլփինօ	2,200	Զէնօ	3,000
Լէօ	2,300	Ջէլօ	41,0

Մոռինօ շոգենաւը, նաւապետ Միչըլ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 10ին և 25ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ՆԻ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւէթ խան Ղալաթիա
551

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՊԻՒՏԱՓԷՍԹԻ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	10,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բարաթօր
» Լիազօր գործակալ. Մ. Նազարէթ Եազըճեան

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անուանի ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր աղջկանց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախնական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն կամ իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի այդ ազգօգուտ հաստատութեան լաւ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութիւններուն որ մէկ մի տարի Պիւտաբեշթի մէջ ի ներկայութեան կառավարական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէկ մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վերջնոյն։

Ամեն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Օրինակ—30 տարու անձ մը տարին մի անգամ 4 ½ ոսկի տալով 200 անգլիական ոսկիի ապագայ մը պատրաստած կըլլայ իւր ընտանեաց եւն. եւն։

Փափագողք ազատ են ընկերութեանս պատուաւորութեան և հաստատութեան մասին տեղեկութիւն ստանալ Եւրոպայի մեծ դրամատուններէն։ 65

ԻԼԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Իշպու Շէրիֆին միրինճի վէ իքինճի վէ իւչիւնճիւ կիւնլէրի եէվմիյէ իլան խարիճինտէ զուհուրա օլաճագ իճրա օլունաճագ բօսթալարըն պէյանը.

Քէօփրիւտէն տօղրուճէն Ռումէլի եաքասընա

Սը. Տք.
3 15 Քէօփրիւտէն Եէնի մահալլէյէ գատար օլան իսքէլէլէրէ
4 30 Գարշըլըգ գիրալագ բօսթասը
6 15 Քէօփրիւտէն Պէյիւքտէրէյէ գատար օլան իսքէլէլէրէ

Քէօփրիւտէն տօղրուճէն Անատօլու եաքասընա

1 30 Քէօփրիւտէն Պէյքօզա գատար օլան իսքէլէլէրէ անտէն Թարապիա վէ Պէյիւքտէրէ
8 30 Քէօփրիւտէն Պէյքօզա գատար օլան իսքէլէլէրէ անտէն Թարապիա վէ Պէյիւքտէրէ

Ռումէլի եաքասընտան Քէօփրիւյէ.

6 30 Եէնիմահալլէտէն Պէշիքթաշա գատար օլան իսքէլէլէրէ
7 30 Եէնիմահալլէտէն Պէշիքթաշա գատար օլան իսքէլէլէրէ
11 00 Եէնիմահալլէտէն Պէշիքթաշա գատար օլան իսքէլէլէրէ

Անատօլու եաքասընտան Քէօփրիւյէ.

8 00 Պէյիւքտէրէտէն Պէյքօզա անտէն Իւսքիւտարա գատար օլան իսքէլէլէրէ
10 45 Պէյիւքտէրէտէն Պէյքօզա անտէն Իւսքիւտարա գատար օլան իսքէլէլէրէ 662

Արտօնատէր Օ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1887 Մայիս 12 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ Յունիս 14

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւաց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. Թ.
11 25 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօ. Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 32
12 — Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 22
12 30 Ռ. և Ա. Գավ. Եէնիմ. Մէզպ. Պէօ. Թար. Եէնիք. (Եէնիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) Ուրբաթ օրերը Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք 17
1 20 Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)։ (Բացի ուրբաթէ) 28
2 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպ. պիտի հաղորդակցի) 21
3 — Եէն. Մէզ. Պէօ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Պէպէքէ շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 33
4 15 Ա. Գավաք Եէնիմ. Մէզ. Պէօ. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 17
5 30 Եէնիմ. Մէզ. Պէօ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 22
7 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչաք. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Ջէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 1
8 15 Ա. և Ռ. Գավ. Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (ուրբաթ օրերը Սթէնիա պիտի հանդիպի) 20
10 — Մէզարպ. Պէօ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 28

Արնավուտքէօյէն կամուրջ եկող շոգենաւաց ժամերը

11 15 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 21
11 55 Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 1
12 35 Պէպ. Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գապ. 19
1 15 Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 32
1 50 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 22
2 25 Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 19
3 5 Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 4
4 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 23
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 22
11 15 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 1

Ասիական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւաց ժամերը

11 — Վանիք. Ջէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 28
12 — Գանտ. Վանիք. Ջէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 19
12 15 Պէյգօզ Բաշչ. Չըպուգլը Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
12 50 Գանտ. Վանիք. Ջէնկլ. Պէյ. Գուզկ. 4
2 — Գանտիլ. Վանիք. Ջէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք. 23
2 15 Պէօ. Թար. Պէյգ., Բաշչաք, Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Ջէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 20
4 15 Գանտ. Վանիք. Ջէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 19
5 15 Գանտ. Վանիք. Ջէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկիւտար 28
5 15 Պէյգ. Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Ջէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. 32
8 45 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչապ. Չուպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վան. Ջէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ. 21
10 30 Գանտիլլիէն ուղղակի Ջէնկէլքէօյ 23
11 — Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ 19

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 15 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօ. Մէզ. Եէնիմ. 21
1 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թար. Պէօ. Մէզարպ. Եէնիմ. 33
2 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Ջէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչապ. Պէյգ. Թարապ. Պէօ. Մէզ. Եէնիմ. 1
2 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնի. Թար. Պէօ. Մէզ. Եէնիմ. Ռ. և Ա. Գավագ 17
4 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօ. Մէզ. Եէնիմ. 22
5 30 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզր. Եէնիմ. և Գավագներ 20
6 45 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Ջէնկ. Արնվ. Գնտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօ. 21
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մէզար. Պէօ. 28
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյի. Մէզար. Եէնիմ. 17
11 10 Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ. 20
11 40 Պէպ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. 23

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 15	— —	7 15
11 —	6 45	11 30	8 15 Պէշիք
11 45	7 15	12 15	8 45
12 30	8 15 Պէշիք	1 —	9 10 Պէշիք
1 15	9 —	1 45	9 45
2 —	9 20 Պէշիք	2 30	10 10 Պէշիք
2 45	9 40	3 10 Պէշիք	10 35 Գզ.
3 30 Պէշիք	10 15 Պէշիք	4 —	11 —
4 15	10 40	4 40 Պէշիք	11 25
4 30 Ֆէրպօթ	10 55 Գզ.	5 25	11 50
5 —	11 25	6 5	12 5
5 30 Ֆէրպօթ	11 40	6 30 Պէշիք.	12 5 Գզ*
5 35 Պէշիք	12 5		
5 50 Վ. ոսփոր			

Կամուրջէն Արնավուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 45 Ուղղակի Արնավուտքէօյ 32
1 15 Ուղղակի Պէպէք 22
1 50 Ուղղակի Արնավուտքէօյ 19
2 25 Ուղղակի Պէպէք 4
3 25 Ուղղակի Պէպէք 23
10 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վոսփոր եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 22
10 35 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք 1
11 10 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ 21
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրու. Արնավ. Պէպ. 19
12 5 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավտ. 1

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Ջէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Եէնիք. (Բացի ուրբ.) 28
12 15 Ուղղակի Գանտիլլի 4
1 25 Ուղղակի Գանտիլլի 23
3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Ջէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պահճէ Պէյգ. 32
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի 19
4 40 Ուղղակի Գանտիլլի 28
9 35 Պէշիկթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Ջէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 15 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչապ. Պէյգ. Թար. Մէզ. Գավըր. 32
10 35 Իւսկ. Գուզկ. 19
10 40 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Ջէնկէլ. Վան. Գանտիլլի Պէյլէք (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշչապ. Պէյգ. 23
11 45 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Ջէնկ. Վանիք. 28

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
5 15 » »
10 35 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 30 » » (կիրակի օրեր ժ. 10.45ին)
3 15 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 45 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 15 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժմ. 10 30ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

4 30 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — » Գապաթաշ
5 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 15 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

---

* Այս երթեւեկութիւն Հրէից տօներուն, ուրբաթ, շաբաթ և կիրակի օրերը չպիտի կատարուի։

Ծան.—Օդը մրրկապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 661